...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

...урят-Монголой ҮНЭН

...Сэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно ...Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 187 (1787)
АВГУСТЫН 9
ВТОРНИК
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хони үсхэбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулха

...тскэ Союзай Коммунистиче... ...тиин XX съездые ажалай шэ... ...жалтаар угтахын түлөө совет... ...рад тэмсэжэ байна. Мүн Бу... ...онголой ажалшад арадайнгаа ... бүхы һалбаринуудта шэнэ ... туйлахын түлөө бүхы хү... ...рюулан ажаллана.

...ай республикын малажалай ...рилэгшэд мүнөө айхабтар ...слгатай зорилго шиидхэхын ...ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. ...алай продуктнуудые ехээр ... болохо тухай партиин ЦК-...арска Пленумэй табиһан зо... ...болзорһоонь урид дүүргэхэ ...тэйгөөр малшад хүдэлмэ... Энэ хэрэгтээ эдэнэр түрүү... ...ижалта туйлаа, нёдондо жэ... ...орходоо һү, нооһо ехээр ...гүрэндэ тушаагаа.

...тынгтээ ажахые хүгжөөхэ ту... ...ажэя-ябуулганнуудые хараал... ...колхозууд партиин ЦК-гэй ...ска Пленумэй заабариин ёһоор ...схэбэрилгэдэ, илангаяа на... ...рибтар нооһотой хони үсхэ... ...гэдэ тусгаар анхаралаа хан... ...н байна. Манай республикын ...уудай хараалһан хэм... ...буулгын ёһоор 1954 онойхитой ...хада 1957 ондо хоёр дахин ...олон абтаха юм. Энэ зорилгые ...лхын түлөө тэмсэн, хониной... ...а фермэнүүдэй хүдэлмэрилэг... ...үнөө жэлдэ нооһо хайшалалга ...йгоор ехэдхээ, энээнтэй ...нарин, нарибтар нооһоной ...н ехэ болоо. Хонидой тоо ...олошоруулхын, нооһо ехээр ...лхын түлөө амжалта туйла... ...имагууд, МТС-үүд болон кол... ...олон. Хэжэнгын аймагай ...үд, МТС-үүд энэ жэлдэ хо... ...тоо толгойе 26 процентээр ...уулаа. Мүн Курумканай ай... ...олон колхозууд, мүн бусад... ...магуудай түрүү колхозууд энэ ...горьтой хүдэлмэри ябуулаа, ...даашье ябуулха байна.

...нтэй хамта энэ һалбарине ...лгэдэ бии байһан ехэ дутаг... ...дые онсо тэмдэглэхэ шухала. ...республикын эрхэ байдалда ...схэбэрилгэ хадаа ажахымнай ...албари болонхой. Манай эндэ ...үлтэрэй хони үсхэбэрилхэ ар... ...ломжо айхабтар ехэ. Эдидсэ ...ногоотой сабшалангай, бэл... ...ин газараар баямди. Теэд энэ ...боломжо хүсэд хэрэглэгдэнэ... ...мүн хони үсхэбэрилгэдэ ...анхарал оролдолго гаргагда... Эгээл эдэ шалтагаануудһаа ...о, хони үсхэбэрилгэдэхи гол ...а асуудалнууд мүнөө болотор ...шиидхэгдээгүй байһаар. Жэ... ...племенной хүдэлмэри үнин... ...йшо муугаар ябуулагдадаг ...а. Энээниие гуримшуулхын ту... ...бодомжотойгоор хэжэ эхилһэн ...мэри мүнөө болотор тон бага. ...эй гэмээр малай үүлтэр ехэ ...аар һайжарна. Олон кол... ...дай хонин һүрэгэй дии... ...онь шэрүүн, шэрүүбтэр ...той үүлтэрэй байһан ушарые ...эр лэ тайлбарилхаар байна. ...үхыһөө шалтагаалжа, олон ...зуудта хонидой нооһо хай... ...га ехэ болодоггүй, харин хо... ...Иволгын госплемрассаднигай, ...ажахын министерствын мэргэ... ...д энээндэ зэмэтэй байна. Зоо... ...нарна мэргэжэлтэд, Бурят-...голой малажалай туршалгын ...иин научна хүдэлмэрилэг-...Боргойн совхозой мэргэжэлтэд, ...теринарна институдай багша-нар нютагай үүлтэрэй хонидые һайн шанартай үүлтэртэй болгохо талаар научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

Орооной кампаниие эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ гээшэ үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриин гол шухала асуудалынь мүн болоно. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри жэлһээ жэлдэ муугаар үнгэргэгдэдэг, энээнэй гэмээр олон хонид һубайрдаг байна. Хонидые искусственнаар ороондо оруулха арга тоогдодоггүй, олон мэргэжэлтэд энэ арга хэрэглэхэ дурагүй байдаг. Нёдондо Заиграйн аймагай Ново-Брянска МТС-эй колхозууд хонидоо хусануудтаа миин табиһан байгаа. Энэ МТС-эй главна зоотехник нүхэр Татауров хонидые искусственнаар ороондо оруулдаг түрүү арга хэрэглээшье һаа, үгышье һаа адли гэдэг. Иимэ жэшээнүүд олон. Үнэндөө хонидой һубайрдаг нэгэ шалтагаан имагтал энэ болоно. Мүнөө хонидые ороондо оруулха саг ерэбэ. Теэд олон газарта энэ шухала хүдэлмэридэ муугаар бэлэдхэһэн байна. Жэшээнь, хони олонтой Торийн аймагай колхозууд энэ хүдэлмэридэ мүртэй бэлэдхээгүй. Искусственнаар ороондо оруулха пунктнууд бэлэн болоодүй, тиимэһээ эндэхи олон колхозууд хонидоо баһал урдынхи мэтэ хусадаа табина.

Ороoной кампаниие эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тулада бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха шухала. 4—4,5 һаратай болоһон хурьгадые эхэһээнь һалгаажа, эмэ хонидые, мүн хусануудые ороондо бэлэдхэхэ, харууһыень һайжаруулха хэрэгтэй. Гэбэшье, олон газарта зохихо бэлэдхэлгүйгөөр энэ хүдэлмэри эхилээд, тэрэнь ямаршье үрэгүйгөөр дүүрэдэг. Сэлэнгын, Заиграйн болон бусад аймагуудай зарим колхозууд ороондо орохо хонидойнгоо хурьгадые эхэһээнь таһалангүй мэнэ һая болотор байгаа. Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, ороoной кампаниие эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тулада бүхы хонишод, зооветеринарна мэргэжэлтэд тэмсэхэ уялгатай.

Хони үсхэбэрилгые ашаг ехэтэй, хүгжэнги һалбари болгохын тулада түрүү арга нэбтэрүүлхэ шухала. Һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ республикын түрүү колхозууд, МТС-үүд хонидые үбэл хабар эртэ түрүүлжэ, хурьгадыень кошарно-базова аргаар түлжүүлдэг болонхой. Энэ түрүү аргын айхабтар һайн байһаниинь эдэ колхозуудай ажал дээрэһээ эли тодоор харагдаа. Энэ жэлдэ Хэжэнгын аймагай колхозууд олонхи хонидоо үбэл түрүүлжэ, хурьгадыень түрүү аргаар түлжүүлһэнэй ашаар хурьгадаа бүрин бүтэнөөр томо болгоо. Тиимэһээ саашадаа энэ түрүү аргые үргэнөөр хэрэглэхын тулада МТС-үүд болон колхозууд зохихо хэмжээ абаха, түбхын түрүүн тэжээлэй база байгуулха, һайн байра бэлдэхэ уялгатай.

Хонидоо үбэл, хабар эртэ хурьгалуулха зорилгоор гол түлэб хони үсхэбэрилдэг аймагуудта бүхы эхэ хонидойнь 50 процентнь август, сентябрь һаранuудта ороондо оруулха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ гээшэ партийна, советскэ органуудай, колхозууд болон МТС-үүдэй, тэдэнэй зооветеринарна мэргэжэлтэдэй шухалын шухала зорилго мүн.

...томна энерги амгалан ажалда хэрэглэхэ ...талаар уласхоорондын научно-техническэ Конференциин түрүүлэгшэ господин БАБА гэгшэдэ

Женева

...Мүнөө үеын агууехэ научна нээлтэнүүдые дай хэхын ба һандарал ...м үүсхэхын тулада бэшэ, харин амгалан ажалда, хүн түрэлтэнэй ...уһада хэрэглэхэ талаар уласхоорондын харилсан ажаллалга үргэ... ...хүгжөөлгэдэ ехэ удхашанар олгохо зуураа, Советскэ Союз хадаа ...а энергиие амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар эрдэм мэдэсэ ба дүй ...элөө халан абалсаха талаар боложо байһан уласхоорондын ...-техническэ Конференциие амаршална.

...Советскэ Правительство хадаа энэ Конференци атомна энергиие ам... ...ажалда хэрэглэхэ талаар уласхоорондын научна харилсан ажал... ...хүгжөөхэ хэрэгтэ урагшаа томохон алхам болохо гэжэ найдаха зуу... ...энэ һайн һайхан зорилго бэелүүлгэдэ Конференциин али бүхы ам... ...туйлахыень хүсэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. БУЛГАНИН.

...1955 оной августын 7.

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сессиин тогтоолые бүхы советскэ арад гүнзэгы баяртайгаар угтажа, нэгэн һаналтайгаар дэмжэнэ

СССР-эй Верховно Совет бүхы советскэ арадай һанал бодолые зүбөөр мэдүүлбэ

МОСКВА. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай элидхэлые, дүрбэн гүрэнэй правительствонуудай Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан тогтоолые «Красный пролетарий» гэжэ станок бүтээлгын московско заводой коллектив ехээр һайшааба.

Предприятиин бүхы цехүүд болон таһагуудта газетэнүүд уншагдаһан, суглаанууд болон хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэһэн байна. Советскэ Союзай гадаадын политикые — бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахидаг политикые, гүрэнүүдэй хоорондоо харилсан ажаллаха, бэе бэеэ ойлголсохо политикые «Красный пролетарий» заводой олон тоото коллектив нэгэн дуугаар һайшааба.

— СССР-эй Верховно Соведэй тогтоол дотор бүхы советскэ арадай һанал бодол хэлэгдэнэ, — гэжэ заводой токарь-новатор В. Шумилин мэдүүлээ.

(ТАСС).

Арадуудай хоорондо эб найрамдал, хани барисаа байгуулхын түлөө!

ЛЕНИНГРАД, августын 6. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай элидхэл тушаа СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан тогтоолдо зорюулагдаһан суглаанууд Ленинградай предприятинуудта мүнөөдэр болоо.

Кировскэ заводой цехүүдтэ олон зоной хабаадалгатай суглаанууд болоһон байна. Энэ предприятиин коллектив Советскэ правительствын эб найрамдалда дуратай политикые нэгэн дуугаар дэмжэжэ байһанаа, эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхээр бэлэн байһанаа мүнөөдэр үшөө дахин мэдүүлээ.

Советскэ арадай ажаһуудалай интересүүдтэй, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ интересүүдтэй зохилдодог эб найрамдалда дуратай ленинскэ гадаадын политикые удаа дараалан бэелүүлжэ байгаа Коммунистическэ партиие, Советскэ правительствые мастер Н. Воробьев механическа цехтэ болоһон суглаанда үгэ хэлэхэдээ үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

— Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөндэ хабаадалсаһан Советскэ Союзай Правительственна Делегациин хэһэн ажалые СССР-эй Верховно Совет һайшаахадаа олон миллион советскэ арадай һанал бодолые мэдүүлээ. Бидэнэр бүхы арадуудтай эбтэйгээр, хани барисаатайгаар ажаһуухые хүсэнэбди. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшэг тулгуури болгошо манай Эхэ ороной һалбаран бадарахын түлөө саашадаашье тэмсэхэ байнабди, — гэжэ нүхэр Воробьев хэлээ.

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ ниткээрэлгын комбинадай 3 мянга гаран хүдэлмэришэд, инженернүүд болон албахаагшад мүнөөдэр суглаанда ерээ. Энэ комбинадта удаан саг соо ажаллажа байһан нүхэр А. Соболева үгэ хэлэхэдээ суглаанда һуугшадай һанал бодолые мэдүүлээ. Нүхэр Соболева иигэжэ хэлэһэн байна:

— Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудай Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй дүнгые бидэнэр үнэн зүрхэнһөө һайшаанабди. Женевскэ зүблөөнэй туйлаһан амжалта хадаа экономическа, культурна талаараа харилсан ажаллаха хүсэлтэй байһан эб найрамдалда дуратай арадуудай амжалта мүн. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ туйлагдаһан амжалта хадаа зол жаргалта, хүхюун сэнгэлиг ажабайдалай аша туһада ажалай шэнэ амжалта туйлахыемнай бидэнэрые зоригжуулна!

Всеволожско, Лужска, Тихвинскэ, мүн Ленинградска областиин бусадшье районуудай колхозуудта, МТС-үүд болон предприятинуудта олон зоной хабаадалгатай суглаанууд болоо. Буу зэбсэг хороохо, атомна болон водородно зэбсэг хорихо, шэнэ дайнай аюулые зайсуулха тушаа Советскэ правительствын оруулһан дурадхалнуудай угаа ехэ удхашанартай байһые суглаануудта хабаадагшад тэмдэглэхэ зуураа, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае һайжаруулгада Женевскэ зүблөөн шэнэ эхи табиба гэжэ заагаа. Дүрбэн гүрэнэй правительствонуудай Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөндэ хабаадалсаһан ССР Союзай Правительственна Делегациин ажал-ябуулгые һайшааһан СССР-эй Верховно Соведэй тогтоолые ажалшад нэгэн дуугаар дэмжэнэ.

Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалай улам бэхижэхын түлөө

Республикын фабрика, завод, предприяти, эмхи зургаанууд болон колхоз, совхоз, МТС-үүдээр СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай хэһэн элидхэлдэ ба сесси дээрэ баталан абтаһан тогтоолдо зорюулагдаһан суглаанууд боложо байна.

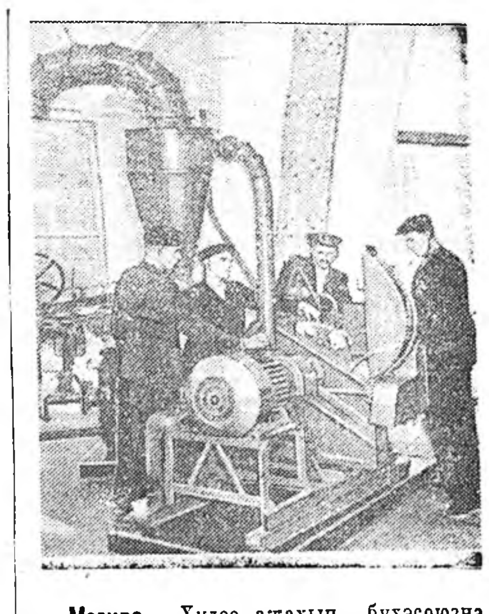
Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артель. Үглөөнэй 8 час үшөө болоодүйхэн байба. Тиибэшье һаа, хүдэлмэришэд булта ажалдаа ерэнхэй. Уданшьегүй, хүдэлмэришэд артелиин хоёр ехэ цех соо СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай хэһэн элидхэлые, тус сессиин баталан абаһан тогтоолые шагнахаяа суглarба.

Амһартануудта шаажан гүйлгэдэг цехын начальник нүхэр Попов газетын материалаар хөөрэлдөө хэһэн байна.

— Бүхы арадуудта хани барисаатайгаар, амгалан ёһоор ажаһуухые үнэн зүрхэнһөө тон ехээр хүсэдэг советскэ арад өөрынгөө Правительствын эб найрамдалда дуратай гадаадын политикые нэгэн һаналаар дэмжэн, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалай улам бэхижэхын түлөө сусаршагүй шанга эршэтэйгээр саашадаашье тэмсэхэ, — гэжэ халаанай начальник нүхэр Микенина мэдүүлбэ.

Тус тогтоолдо харюу болгон, шаажан гүйлгэһэн 15 тонно һайн шанартай амһартануудые түсэбһөө гадуур бүтээжэ гаргахабди гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Т. Бадмаев.

Москва. Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ.

Кукурузые тариха, хуряаха хүдэлмэриие комплексноор механизацилха машинанууд болон зэр зэмсэгүүд «Хүдөө ажахые механизацилгын ба электрификацилгын» павильондо табяатай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тернопольско областьһоо ерэһэн экскурсантнууд «ДКУ-1,2» гэжэ маркын тэжээл жэжэ болгохо машиные хаража байна. Энэ машина кукурузын буурсагуудые һүн эдеэтэй болоод байха үедэнь жэжэлхэ юм.

ТАСС-эй фотохронико.

Днепропетровско областиин колхозууд, совхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ

Днепропетровско областиин колхознигууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ороoһо таряа, мүн хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тушаа КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон КПСС-эй XX съездые хүндэтэйгөөр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээд, гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө (кукурузые оруулалсангүйгөөр) болзорһоонь урид, 1955 оной августын 3-да дүүргэбэ. Гүрэндэ 39,9 миллион пүүд ороoһо таряа, тэрэ тоодо 29,5 миллион пүүд шэниисэ тушаагдаа.

Областиин колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд залаата культуранuудые хуряажа дүүргэхын түлөө мүнөө тэмсэжэ байна. Эдэнэр кукуруза, просо, наран сэсэг, овощь, хартаабха, улһа, сахарна свекло саг соонь гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахын, гүрэндэ тушааха түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бэлэдхэжэ байна.

Днепропетровско областиин ажалшад өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, жэлэй түсэбһөө гадуур 19,4 миллион пүүд таряа гүрэндэ тушааха уялга абаа. Област энэ жэл гүрэндэ хамта дээрээ 61 4 миллион пүүд таряа тушааха юм. Энэнь эгээл ургаса һайнтай 1952 ондо гүрэндэ тушаагдаһан таряанда орходоо 13 миллион пүүдээр ехэ болоно.

Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгые түргэдхэхэ аргатай

Кабанскын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой газар ехэнхидээ ольторог дээрэ юм. Дүтэлжэ ерэхэдэ, тэндэ заримдаа бургааһан, заримдаа бүлэг сүлэг сабшалан, таряалангууд харагдадаг. Хабартаа үерэй уһаар уһалһан сабшалангай ургаса һайн. Мүнөө тус колхозой 4 бригада эндэ үбһэ сабшана, эртын силос дарана. 3-дахи таряанажалай бригада ехэ ольторог дээрэ үбһэ сабшажа байна.

Тус колхозой 3-дахи бригада июлиин 5-да даалгагдаһан участогуудаа сабшажа эхилһэн байна. «Түрүүшээр энэ тэрэ юумэн дутахаа һанабашье, мүнөө түсэбөө 60-аад гаран процент дүүргээбди» гэжэ тус бригадын бригадир нүхэр Мертвецов хөөрэнэ. Бригадада 6 косилка, гар хажууршад, тармууршад, һүрилөөшэд, хамтадаа 50-яад хүн хүдэлдэг. Тэдэнэр 5980 центнер үбһэ һүрилхэ, 450 гектар сабшаха түсэбтэй юм. Тэрэ түсэбэйнгөө 3700 центнерые һүрилһэн, 380 гектарынь сабшаһан байна. Бригадын хуряаһан газарнуудаар ябахада, далан, тохой үлөөһэн ушар үзэгдэнэгүй. Морин косилкашад Николай Мертвецов, Петр Власов, Петр Чумаков гэгшэд даалгагдаһан хүдэлмэридөө һайнаар хандажа, сабшалангуудһаа үбһэ ехээр хуряахын түлөө оролдоно.

Һөөг бургааһанай оёорой сабшалангууд бригадын бүхы сабшалангай гурбанайнь нэгэн хуби шахуу. Тиимэһээ үбһэ хуряалгын үедэ гар хажууршад хододоо хүдэлдэг юм.

— Мүнөө косилкаар сабшаха талмай барагдаба. Гараар үргэлжэ сабшалга эхилхэмнай. Нэгэ звено үсэгэлдэр гараа, — гэжэ бригадир хэлэнэ. Гар хажууршад Георгий Власов, Лев Бабинцев, Зинаида Глущенко, Фаина Кузнецова гэгшэд үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр сабшаһан газартаа нэгэшье һогообор ногоо үлөөдэггүй байна.

— Энэ зунай эхеэр хура бороон оронгүй ногооной ургаса муушаг байгаа. Тиимэһээ гараар сабшахада ехэ үбһэн абтаха байна,—гэжэ колхозннгууд хөөрэлдэнэ. — Сабшалга сомолго хоёрые ехээр таһалдуулнагүйбди. 380 гектар сабшаад, тэрэнэйнгээ 350-ыень мүнөө хуряагаад байнабди. Иигэжэ шэмэтэй үбһэн хуряагдаа.

Үнэхөөрөөшье һүрилэгдэһэн үбһэниинь сэл хүхэ. Үбһэ һүрилэлгэдэ Г. Н. Якушев, Г. Г. Власов, Л. Бабинцев гэгшэд даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр һүринүүдые тон нягтаар нюруулаад, һалхинда хобхорхогүйн тулада бургааһануудые холбоод һүри дээгүүрээ хүндэлэн бугтэрүүлээ.

Мүнөө үедэ тус бригада үбһэ һүрилэлгын түсэбые 63 процент дүүргэжэ, хамтадаа 50 гаран һүри хээ.

Гэбэшье, колхозой нүгөөдэ бригадануудаар ябахада ажалай эмхидхэл һула, социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээгүй. Бригадануудай хоорондо мүрысөө эмхидхээд социалистическэ уялгануудые абаһан байбал үбһэ хуряалгые түргэн дүүргэжэ шадаха һэмди»—гэжэ бригадир Мертвецов хөөрэнэ. Теэд колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Черников) партийна эхин организаци үбһэ хуряалгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулна. Партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоолнууд тухай хөөрэлдөөн гү, али лекци оройдоо үнгэргэгдөөгүй. Социалистическэ мүрысөөнэй эмхидхэгдээгүй дээрэһээ зарим бригадын гэшүүд ажалай амжалта туйлахын түлөө тэмсэдэггүй байна. 1-дэхи, 2-дохи бригаданuудта даалгабаряа дүүргэдэггүй хүнүүд олон. Жэшээлхэдэ, морин косилкашан Нечкин үдэрэйнгөө даалгабари дүүргэнэгүй. Үбһэнэй бригаданuудта ажалай эмхидхэл һайжаруулхын, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри шамдуулхын тулада колхозой правлени, партийна организаци зохихо хэмжээ абанагүй.

—Үбһэ хуряалгын эхилхэһээ хойшо манай бригадаар колхозоймнай түрүүлэгшэшье, партийна организациин секретаршье ябаагүй, — гэжэ нэгэдэхи бригадынхид хөөрэлдэнэ.

Иимэһээ колхозой 1-дэхи, 2-дохи тэжээл бэлэдхэлгын бригадануудта ажалай эмхидхэлэй муу байһаниинь гайхалтай бэшэ байна. Дурсагдаһан бригаданууд үбһэ һүрилхэ түсэбөө оройдоо 25—30 процент дүүргээ.

Гадна, Темлюйскэ МТС Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ хуряалгадань зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй. Колхозой сабшалан дээрэ МТС-эй нэгэшье механизм хүдэлдэггүй байна. Харьяата колхозуудайнь сабшалангууд дээрэ тракторна болон самоходно косилканууды е, стогометательнуудые, бухал табидаг механизмуудые хэрэглэхын аргагүй гэһэн шалтагаан урдаа баряад, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд үбһэ хуряалгын ябаса тушаа һонирходоггүй, һанаа амархан һууна. Июлиин 31-нэй үдэр Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо хээрын ногоогоор силос даралгаар воскресник үнгэргэгдэһэн байна. Воскреснигтэ 50-яад хүн, 5 автомашина хабаадалсаһан байна. Гэбэшье, МТС-эй «РК-172» маркын силосорезкэ эбдэрхэй байжа, воскреснигтэ хабаадаһан хүнүүд 3 час миин байгаа. Энэ шалтагаанаар тэрэ хүдэлмэри тэжээл бэлэдхэлэй бригадын хүсөөр үглөөдэрынь бүтээгдэһэн байха юм.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна эхин организаци колхознигуудайнгаа элэбхи хэшээлые эмхидхэжэ, үбһэ хуряалгада хүдэлжэ байһан бригадануудай, колхозой гэшүүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөө эмхидхэжэ, таряа хуряалга болотор үбһэ хуряалгые сүм дүүргэхэ ёһотой.

Д. Самбуев,
манай корреспондент.

Ленинизмын тактическа принципүүдэй агуухэ хүсэн

☆

(„Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика" гэһэн В. И. Ленинэй номой гараһаар 50 жэлэй ойдо)

☆ ☆

Табин жэлэй урда тээ, ородой түрүүшын революциин түлэг дундаа ябажа байха үедэ бэшэгдэһэн, «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика» гэжэ гайхамшагта сэсэн зохёолынь агуухэ Ленинэй мүнхэ зохёолнуудай дунда элитэ һуурнуудай нэгые эзэлнэ. В. И. Ленин энэ зохёол соогоо меньшевигүүдэй хорото муухай тактикые элирүүлэн харуулһан, уласхоорондын оппортунизмые бута сохиһон, ажалшадые капиталистическэ богоолшолгоһоо сүлөөлхын түлөө, обществын байдалые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгахын түлөө тэмсэлдээ бүхы пролетарска партинуудай баримталха тактикын эрхим жэшээ бологшо большевистскэ партиин тактикые тодорхойлон зохёоһон байгаа.

Тус зохёол доторoo Ленинэй найруулһан сэгнэшэгүй ехэ удхашанартай тобшололнуудынь уласхоорондын хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй дүй дүршэлые, түрүүшын ээлжээндэ ородой пролетариадай тэмсэлэй дүй дүршэлые, 1905—1907 онуудта ородой революциин болоһон эрхэ байдалые марксистска гүн гүнзэгыгөөр шэнжэлһэнэй үндэһөөр хэгдэһэн байха юм.

Энэ хадаа түүхэдэхи шэнэ үедэ—империализмын үедэ болоһон арадай түрүүшын революци мүн байгаа. Бодото удхаараа буржуазно-демократическа байһан туладань, тэрээндэ ажалша хүнүүдэй олоороо хабаадаһан, тэмсэлэй тон хурса формонуудые хэрэглэһэн туладань Баруун тээхи оронуудта болоошо буржуазна революцинуудай үедэ үзэгдөөгүй ехэ хүсэтэйгөөр хүгжэхэ арга боломжонуудтай тэрэ болоһон юм.

Революциин үедэ эзэлхэ һуурия, дүүргэхэ үүргээ тодорхойлхыень, баримталха хараа шугамаа зохёохыень бүхы ангинуудһаа, политическэ партинуудһаа революци эриһэн байна. Олониитын революционно тэмсэлые зүбөөр, бата һайнаар хүтэлбэрилхэ, шэнжэлхы ухаанай үндэһөөр тодорхойлогдоһон стратеги ба тактикые зохёохо, хаан, помещигүүдэй хархис байгуулалтада эсэргүү өөһэдыгөө сүлөөлгын түлөө тэмсэлэй тодорхой программаар ажалша олониитые зэбсэглэхэ айхабтар шухала зорилго большевигүүдэй партиин үмэнэ табигдаа бэлэй. 1905 оной апрель соо Лондондо болоһон РСДРП-гэй III съезд тус зорилгые амжалтатайгаар шиидхээ һэн.

«Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика» гэһэн В. И. Ленинэй ном съездын баталан абаһан стратегическэ түсэбые, большевигүүдэй тактикые теоретическэ талаарнь гайхамшаг сэсэн мэргэнээр тодорхойлон харуулаа. Ленин багшамнай энэ ном соогоо империализмын үедэхи буржуазно-демократическа революциин илгаае элирүүлһэн, тэрэнэй объективнэ шэнжые тодорхойлон харуулһан, хүгжөөхэ хүсыень сэгнэһэн, буржуазно-демократическа революциин социалистическэ революци болон хүгжэхэ теори зохёоһон байна.

Империализмын үедэ социал-демократическа революцинуудта хабаадаһан ангинуудай хүсэнэй эзэлхэ һууринь, ангинуудай дүүргэхэ үүргэнь империализмын урда тээхи буржуазна революцинуудайхиһаа ондоо байгаа. Үйлэдбэридэхи һандаран һалажа байһан харилсаануудые баримталдаг буржуази контрреволюционно хүсэн боложо хубилна. Тэрэ буржуази пролетариадай улам ургажа, бадаржа байгаа революционно хүдэлөөнһөө айгаад, хархис хүсэнүүдтэй үгэсэжэ, өөрыгөө зонхилолгые тэдээгээр дэмжүүлхэ һэдэлгэ гаргана. Тиимэһээ, эгээн түрүү, тон шууд революционно анги—пролетариат лэ түүхын шэнэ үе сагтахи буржуазно-демократическа революциин хүтэлбэрилэгшэнь, ударидахы хүсэниинь боложо шадаха байна. Россидахи арадай революциие толгойлхо, социализмын түлөө тэмсэгшэ уласхоорондын пролетариадай тэмсэлэй түрүү зэргэдэ жагсаха — бүхэдэлхэйн удхашанартай түүхэтэ зорилго ородой пролетариадта даалгагдаа гэжэ Ленин багша хэдэн дахин зааһан юм.

XX зуунжэлэй эхин тээшэ Россин пролетариат орон доторхи политическэ ехэ хүсэн болон хүгжэһэн байгаа. Тиимэл ушарһаа, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэдэ анха түрүүн Росси дотор марксистска парти, шэнэ түхэлэй парти эмхидхэгдэн тогтоогдоһон байна. Ородой пролетариат яахадаа хүсэтэй байгааб гэхэдэ, городой ба деревниин пролетаринар шахуу зоной, илангаяа Россидахи олон миллион таряашадай зүгһөө үргэн ехэ түшэг тулгууритай болоһон юм. Эдэ бүгэдэнь арад олониитые ударидаха ябадалһаа буржуазие холодхон зайсуулха, революциин бодото вождь, ударидагшань болохо арга пролетариадта олгоо һэн.

Хаанта засагые илаха ябадал хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлэй аласай зорилго бэшэ юм гэжэ В. И. Ленин заагаа бэлэй. Пролетариат буржуазно-демократическа революциин үедэ хүтэлбэрилхы үүргэ эзэлээд, капиталай дарлалтаһаа өөһэдыгөө сүлөөлхын түлөө тэмсэл саашадаа эмхидхэхэ арга боломжо байгуулна. Тиин пролетариадай хүтэлбэрилхы үүргэнь империализмын үедэхи арадай революциин үндэһэ һуури, социалистическэ революци болон тэрэнэй хүгжэхэ түрүүшын шухала нүхэсэл болоно.

Революциин үедэ пролетариадай бэелүүлхэ хүтэлбэрилхы үүргэ тухай асуудалые Ленин багшамнай хаанта засагые эрид шууд илахыень хүсэгшэд тухай, хүдэлмэришэн ангиин союзнигууд тухай асуудалтай нягтаар холбодог байгаа. Помещигүүдэй зонхилолгые үгы хэхэ, газартай болохо гэжэ эрмэлзэдэг таряашад лэ пролетариадай тиимэ бодото союзнигынь байһан юм. Пролетариадһаа гадна, мүн таряашад 1905—1907 онуудай революциин хүгжөөгшэ хүсэн бололсоо бэлэй. Энэ хоёр хүсэнэй олоороо хабаадаһан дээрэһээ ородой революци арадай агуухэ революци болон бадараа һэн.

Пролетариадай хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхэ ябадал ханган, хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаа байгуулха суртал бодолые В. И. Ленин түгэс бүрнөөр тодорхойлон найруулһан байна. Оронной хүн зоной тон олонхинь болодог эдэ ангинуудай холбоо барисаан лэ арадай революциин илаха шиидхэхы эшэ нүхэсэлынь болохо гэжэ Ленин тодоруулан зааһан юм.

Буржуазно-демократическа революциин үедэ пролетариадай бэелүүлхэ гол стратегическэ зорилгые Ленин иимэ үгэнүүдээр тодорхойлоо һэн: **«Хаанта засагай эсэргүүсэлтые хүсөөр дарахын, буржуазин тогтууригүй байхыень болюулхын тулада, пролетариат таряашадые өөр тээшээ татан нэгэдүүлжэ, демократическа эрид хубилалтые эсэстэнь хүрэтэр ябуулха ёһотой».** (Зохёолнуудай 9-дэхи том, 81 нюур).

Тиимэ тула, пролетариадай хүтэлбэрилхы үүргэ, буржуазин резерв байһан таряашадые пролетариадай резерв болгохо гээшэ империализмын үедэхи демократическа революциин үндэһэн илгаань болоно.

Хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан хадаа арадай революциин илахын тулада зайлашагүй шухала эшэ нүхэсэл болохо байһыень тодоруулан тайлбарилха зуураа, Ленин багша революциин илалтын түлөө ажалшадай тэмсэхэ зам ба арга хэрэгсэлнүүд тухай асуудалые гүнзэгыгөөр тодорхойлһон, олониитын революционно үүсхэлые бадаруулха тодо һонор уряануудые найруулһан байдаг.

Хаанта засагые унагааха, демократическа республика тогтоохо шиидхэхы шухала аргамнай арадниитын зэбсэгтэ восстани болоно гэжэ Ленин тоолодог байгаа. Революционно хүдэлөөнэй эршэмтэйгээр дэлгэржэ байха үедэ партиин бэелүүлхэ бүхы ажал-ябуулгыень зэбсэгтэ восстани бэлэдхэхэ ба хэхэ зорилгодо хандуулха шухала гэжэ Ленин эридэг байба. Олониитын революционно ябуулгаһаа айгаад, парламентска, «амгалан» аргаар тэмсэхэ гэжэ али болохоор оролдодог меньшевигүүдые Ленин хайра гамгүйгөөр элирүүлэн сохидог байһан юм.

Арадай илалта түгэс зэбсэгтэ восстани пролетариадай ба таряашадай революционно демократическа диктатура тогтоохо, энэ диктатурын политическэ шэнэ органиие—революционно социал-демократиин хабаададаг зэбсэглэмэл арадта түшэглэдэг саг зуурын революционно правительство эмхидхэн байгуулха хэрэг хангаха байха гэжэ В. И. Ленин тодоруулаа бэлэй.

Революциин буржуазно-демократическа удха шэнжые хараадаа абажа, саг зуурын революционно правительство контрреволюционно хүсэнэй эсэргүүсэлтые дараха, таряашадта газар үгэхэ, феодализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха, демократическа үргэн ехэ хубилалтануудые хэхэ мэтын зорилго бэелүүлхэ ёһотой.

Таряашадта ямаршье арга хаба байхагүй, пролетариат таряашадые ударидажа шадахагүй, буржуазна революциин болоһоной һүүлээр таряашад пролетариадһаа холодон зайсаха, тиигээд социалистическэ революциин үедэ пролетариат ганса аран бүхы пролетарска бэшэ ангинуудта эсэргүү тэмсэхэ ушартай болохо юм гэжэ тодоруулхые Баруун тээхи II Интернационалай оппортунистнууд, Россидахи меньшевигүүд һэдэһэн байгаа. Тэдэнэрэй һанамжын ёһоор һаа, пролетариат илахынгаа тулада нацынгаа олонхинь болохо ёһотой байба.

Оппортунистнуудай хорото хуурмаг теориие В. И. Ленин бута зада сохиһон байна. Общество дотор пролетариадай гаргадаг үнэнтэ хүсэниинь, дүүргэдэг үүргэнь тэрэнэй тоогоор бэшэ, харин тэрэнэй революционно эршэ зоригоор, политическэ болбосоролоор, эмхидэлээр, ажалшадай тэмсэлые толгойлхо шадабаряарнь тодорхойлогдодог гэжэ Ленин заадаг һэн.

Пролетариат демократическа шэнэдхэлгэнүүдые хэхын түлөө тэмсэхэ үедөө политическэ тэмсэлэй, олониитые ударидаха дүй дүршэлтэй болохо, политическэ талаараа гэгээрхэ, эмхидэлэй талаараа улам бэхижэхэ байһыень хараада абажа, большевигүүд өөһэдынгөө тактика зохёоһон байгаа. Демократическа зорилгонуудаа дүүргэхэ ябадал—капитализмда эсэргүүсэн, социализмын түлөө тэмсэхэ пролетариадай ба дарлагдагша олониитын тэмсэлэй эхин болохо байгаа. «...Манай хүсэ шадалай хэмжээ зэргээр, ушар ёһо мэдэдэг, эмхидхэмэл пролетариадай хүсэ шадалай хэмжээ зэргээр энэ дары демократическа революциһаа социалистическэ революцида дамжан орожо эхилхэмнай. Бидэнэр таһалгаряагүй революци хэхые хүсэнэбди. Замайнгаа хахадта зогсохогүйбди» гэжэ Ленин бэшэһэн юм. (Зохёолнуудай 9-дэхи том, 213-дахи нюур).

Энэ хэлээшэнь буржуазна ба социалистическэ революцинуудай хоорондохи илгаа тухай асуудалда хамаатай шэнэ заабари мүн байгаа. Хүсэнүүдэй шэнээр бүлэглэн хубаарһанай үндэһөөр буржуазно-демократическа революцида пролетариадай дүүргэдэг хүтэлбэрилхы үүргэнь социалистическэ революциин үедэ пролетариадай ба бусад дарлагдаһан зоной хоорондын холбоо барисаа хангаһан пролетариадай хүтэлбэрилхы үүргэ боложо хүгжэһэн байна. Энэнь социалистическэ революциин шэнэ теори, буржуазно-демократическа революциин социалистическэ болон хүгжэхэ теори байгаа.

Империализмын үедэ тусхайлан абаһан нэгэ орон дотор пролетарска революциин илажа болохо тухай тобшолол хэхэ гол баримтанууд барандаа шахуу «Демократическа революцида социал-демократиин хоёр тактика» гэжэ В. И. Ленинэй зохёол соо найруулагданхай. 1915 ондо Ленинэй хэһэн энэ тобшололынь пролетарска революци нэгэн доро бүхы оронуудта гү, али олонхи капиталистическэ оронуудта болохо гэдэг марксизмын хуушарһан бодомжые һэлгэһэн юм. Социалистическэ революци тухай Ленинэй тодорхойлон найруулһан шэнэ, түгэс бүрин теоринь бусад оронуудай пролетариадта революционно арга боломжо нээжэ үгэһэн, тэдэнэй өөрынгөө, национальна буржуазида эсэргүүсэн тэмсэхэ үүсхэлые бадаруулһан байна.

Агуухэ Ленин бүри 1905 ондо манай партиин революционно тактикын үндэһэ һуурииие табиһан байна. Тэрэнэйнь ашаар Россин пролетариат үгытэй таряашадтай холбоо барисаа байгуулан, дэлхэй дээрэ анха түрүүн 1917 ондо пролетарска революци хэжэ, Советскэ засаг тогтооһон юм. Пролетариадай диктатурые бэхижүүлхын түлөө, СССР-тэ социалистическэ общество байгуулхын түлөө манай партиин баатар габьяата тэмсэлэй үедэ ленинизмын стратеги ба тактикань улам баяжаа. Коммунистнуудай партиин хүтэлбэри доро жагсаһан советскэ арадай социализмһаа коммунизмда удаа дараалан орохын түлөө агуухэ тэмсэл соогуур тус стратеги ба тактикань улам баяжажа байна.

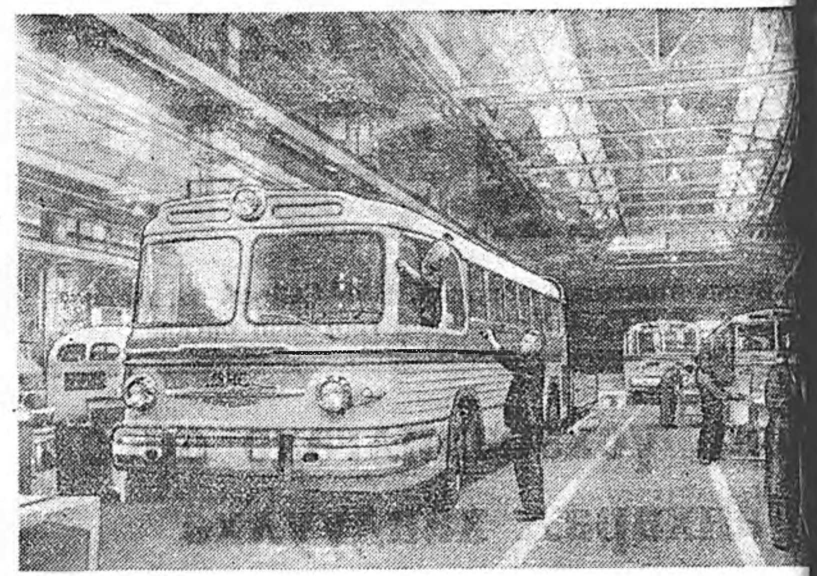
Ленинэй тодорхойлон зохёоһон, марксистска партиин тактическа үндэһэ һууринь бүхы оронуудтахи марксистска партинуудай суртал бодолой хүсэтэ зэбсэг болоно.

Ленинизмын тактическа принципүүдэй үнэн зүбынь Россин пролетариадай революционно тэмсэлэй дүй дүршэлөөр, тэрэшэлэн ондоо оронуудай дүй дүршэлөөр тодорон гэршэлэгдээ. Энээниие Европын болон Азиин арадай демократиин оронуудтахи ажалшадай алдарта тэмсэл ба илалтанууд эли тодоор гэршэлэн харуулаа. Фашистска дарлалта доромжолгоһоо сүлөөлэгдэһэн Центральна ба Зүүн-Урда Европын оронуудай арадууд коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэреэр ябажа, капиталистнуудай болон помещигүүдэй засагые унагаан усадхаад, шэнэ түхэлэй гүрэнүүдые арадай-демократическа республиканuудые тогтооһон байна. Арадай-демократическа революцинуудай гол хүгжөөгшэ хүсэнүүдынь хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэри доро жагсаһан хүдэлмэришэн анги ба таряашад байгаа. Эдэ оронуудай хүдэлмэришэд ба таряашад бүхы ажалшадтай, демократическа хүсэнүүдтэй суг хамта, хүдэлмэришэн ангиин ниитэ хүтэлбэри доро политическэ бата бэхи холбоо барисаа эмхидхэн байгуулаа. Бүхы ажалшадые нэгэдхэһэн, хүдэлмэришэд болон таряашадай революционно холбоо барисаан помещигүүдэй ажахые үгы хэхэ, газарыень таряашадта үгэхэ аргатай болгоһон, мүн баһа шэнэ, демократическа гүрэнэй засагай мэдэлдэ фабриканууд, заводуудай, түмэр замууд ба банкнуудай орохо хэрэг хангаһан байха юм. Арадай демократиин оронуудтахи гүрэн түрын байгуулалтань пролетариадай диктатурын үүргэнүүдые амжалтатайгаар бэелүүлжэ эхилэнхэй.

Хитад ороной арадуудые мүлжэн муудхаажа байһан империализмда эсэргүү тэмсэлтэй феодальна үлэгдэлнүүдтэ эсэргүү тэмсэлээ холбогшо Хитадай арадай революциин эрхэ байдалдашье ленинскэ тактическа принципүүдэй үнэн зүбынь тодорон харагдаа. Хүдэлмэришэн анги, тэрэнэй хүтэлбэрилдэг таряашад, энэ холбоо барисаанда хамжагшад— жэжэ ба городской дундуур буржуазин нилээд ехэ хубинь Хитадай арадай революциин гол хүсэнүүд болоо. Марксистско-ленинскэ теориие Хитадай эрхэ байдалда шадамар бэрхээр тааруулан хэрэглэжэ байгша Хитадай Коммунистическэ парти хитад арадай тэмсэлые хүтэлэгшэ, ударидагшань болонхой. Революциин үедэ урган мандагша Хитадай Арадай Республика —хүдэлмэришэн ба таряашадай холбоо барисаае үндэһэ болгоһон арадай демократиин гүрэн мүн. Энэ гүрэн социализм байгуулхын тула ажалша олониитын хэрэглэдэг хүсэн түгэлдэр зэбсэг болоно.

Марксистско-ленинскэ тактика хадаа өөрыгөө сүлөөлхын түлөө тэмсэлдээ пролетариадай хэрэглэдэг суртал бодолой түгэс зэбсэг мүн. Ахадүү коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинууд өөһэдынгөө оронуудай байдалай онсо өөрэ илгаае хараада абажа, социалистическэ революци тухай ленинскэ теориие, стратеги болон тактикые шадамараар бэелүүлдэг, обществые революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгахын түлөө, эб найрамдалай түлөө, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэнь ажалша олониитын революционно эдэбхи үүсхэлые арьбадхан хүгжөөдэг байна.

Н. ГАНИН.

Москва. Городуудай хоорондо ябаха «ЗИС-127», город соогуур пассажир шэрэхэ «ЗИС-129» гэжэ аятай зохид шэнэ автобусуудые Сталинай ... автозаводой коллектив олоор бүтээн гаргадаг болоо. Эдэ автобусууд 180 ... хүсэтэй дизельнэ моторнуудтай. Агаарынь һайпаар сэбэрлэгдэдэг, мүн ... дулаасуулагдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ЗИС-127» автобусуудые хабсаржа байна.

ТАСС-эй фотохрони...

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Хэлсэһэниинь хэрэг дээр... бэелүүлэгдэнэгүй

Үбһэ хуряалгын захалһанһаа хойшо Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Очиров) гэшүүдэй дунда культурно-гэгээрэлэй, ниитэ-ойлгуулламжын хүдэлмэри огто ябуулагданагүй. Мүнөө колхознигууд, механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөншье эмхидхэгдээгүй байһаар. Колхозой бригада бүхэндэ агитаторнууд бии гэжэ нэрэтэй аад, тэдэнь ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Мүн партийна суглаанай шиидхэбэреэр томилогдоһон редколлеги ажалаа үшөө эхилээдүй байһаар. «Дайшалхы хуудаһан», «Молни», ханын газетэ гэхэ мэтэ огто гаргагданагүй.

Мүн энэ колхозой дэргэдэхи хүдөөгэй библиотекэ (даагшань нүхэр Архинчеева) колхозой бригаданuудта нүүдэл библиотечкэ эмхидхэжэ, номуудые эльгээнэгүй. Үбһэ хуряалгын эхилхэтэй хамта нүхэр Архинчеева гурбадахи бригадада пэгэ хэдэн номуудые абаашажа орхижорхёод лэ, һанаагаа амаршаһа... юм. Тус библиотекэ уранһа... хүдөө ажахын, научно-по... номуудаар яһала олон юм. ... шадыншье яһала олон. Те... Архинчеева тэдэнэй дунда ... хөөрэлдөө, лекци үнгэргэнэгү... гэрэгшэ хабарһаа хойшо ... лаевагай «Таряа хадалга» ... манаар уншагшадай кон... үнгэргэхэ гэһэн аад, мүнөө ... үнгэргөөгүй. Мүнөө үедэ би... кэнь томо гэгшын хара ... суургалаатай, ехэнхидээ хэ... байна.

Колхознигуудай дунда кул... гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжа... тухай асуудалнууд колхозой ... суглаанууд дээрэ хододоо х... бэшье, хэрэг дээрээ бэелүүлэ... үлэшэнэ.

Эдэ дутагдалнуудые усе... тула эрид хэмжээ абахаар бо... шэ гү?

Б. Жаргалантуй...

Почто зөөлгэ юундэ һайжарнагү...

Хэжэнгын аймагай Леоновка тосхондохи почтово отделени ажалшадай захиһан газетэ, мүн бэшэгүүдые эзэдтэнь саг соонь тараанагүй, хэдэн хоногоор таһалдуулна. Мүн газетэнүүдые номер номероорнь илгангүй, зарим захигшадта хоёр гурбан адли номернуудые эльгээжэрхинэ. Тиихэдэнь бэшэ уншагшад оройдоо газетэгүй үлэшэдэг байна.

Энээн тухай тус отделениин начальник нүхэр Тарабукинда хандахада «энээнһээ хойшо корреспонденцинүүдые һаатуулангүй, газ... дыень номер номероорнь ... илгажа эзэдтэнь эльгээдэг ... бди» гэжэ харюусадаг аад, ... үгэдөө хүрэдэггүй, мартажа... заншалтай.

Мүн энэ отделениин хүдэ... лэгшэд һара, кварталай дү... колхозуудай фермэ, бригада... ябажа, газетэ захилгые эмх... гүй.

Б. Данд...

Ажалшадай захил дүүргэнэгүй

Хүн зоной олоороо амардаг «Аршан» курортын дэргэдэ хүдэлмэрилдэг сабхиин мастерской эндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй, амаржа байгшадай захилые саг соонь дүүргэжэ шаданагүй.

Юуб гэхэдэ, тэндэ нэгэ оёдолшон ажаллана, өөрөө эсхэдэг, оёдог тула хүнэй захилые түргэнөөр дүүргэжэ үрдинэгүй. Энэ мастерскойдо сабхи, мүн ондоошье гутал оёхо, заһаха хэрэгсэлнүүд, арһан ба бусад эд ехэ хомор.

Энээн тухай Түнхэнэй айм... зоборилгын артель (түрүүл... нүхэр Билдаков) һайн мэдэж... башье, хэмжээ абанагүй. Энэ ... терскойдо хүдэлмэришэниие ... үгэхэ ёһотой байһан аад, м... һара шахуу болоо, хүн ү... эльгээнэгүй. Мүн сабхи гут... тэрэниие хадхахада хэрэгтэй ... ула гэхэ мэтые һаяар асар... гэжэ нүхэр Билдаков хэлэдэг, хэлэһэн үгэдөө хүрэнэгүй.

Б. Бирб...

Шухала хэрэгтэй зүйлнүүд хомо...

Закаменай аймагай «Улаан-Далахай» колхозой дэргэдэхи Санагын сельпогой магазин колхознигуудые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр саг соонь хангананагүй.

Жэшээлхэдэ, энэ магазинда дабһан, сай, тамхин, зуруул гэхэ мэтын жэжэ зүйлнүүд ехэ хомор байдаг. Санагын сельпогой складта э... рэгсэлнүүдэй элбэг байбаш... магазинай хүдэлмэрилэгшэд ... эд бараа асаржа шаданагүй, ... хоногоор таһалдуулна.

Мүн энэ магазинайхид ко... бригаданuудаар нүүдэл ху... наймаа эмхидхэнэгүй.

Б. Шо...

Хэзээ нээгдэхэ улаан булан бэ?

Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой тариаанажалай дүрбэдэхи бригада колхозойнгоо центрһээ 10-аад километрын газарта байдаг юм. Эндэ һуудаг колхознигууд ажалһаа сүлөө сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүй байна.

Тус бригада дээрэ клуб үгы, мүн улаан булан түхеэрэгдээгүй байһаар. Колхозой хүтэлбэри... үшөө үбэл байхада эндэ улаа... лан нээхэ гэжэ хэлсээд, кул... хэрэгсэл, портредүүдые асар... юм. Теэд мүнөө хүрэтэр улаан ... нээгдэнэгүй. Мүн клуб, улаан ... үгы дээрэһээ эндэ кинокартин... раргданагүй.

Б. База...

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНЦЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Харюусалгагүй хүдэлмэриин хойшолон"

Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй харьяата колхозууд кукурузын ургасын харууһалга түрүүшын үдэрһөө эмхидхээгүй. Мүн тэрэшэлэн аймагай олохон колхозуудта силосэ барилга муугаар ябуулагдана гэжэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетын июлиин 22-ой номерто толилогдоһон статья соо хэлэгдэһэн юм.

Статья соо заагдаһан баримтануудай булта зүб байһан тух... най редакцида Мухаршэбэр... совөдэй гүйсэдком мэдээсэбэ. ... рузын тарилгын хойноһоо хар... га эмхидхэхэ, тухай асуудала... шейн МТС-эй директорэй ү... дүүргэгшэ нүхэр Шамановай ... соон аймсоведэй гүйсэдкомой ... дани дээрэ шагнаглаба. Стат... заагдаһан дутагдалнуудые ус... тушаа зохихо хэмжээн абтаба...

Парламентнуудай хоорондын союзда ородог СССР-эй Парламентска Группын заседани

СССР-эй Парламентска Группын заседани СССР-эй Парламентска Группын түрүүлэгшын орлогшо депутат М. А. Ясновой түрүүлэлгэ доро энэ оной августын 5-да Кремль соо болоо.

СССР-эй Парламентска Группада мүнөө үедэ 1250 депутат ороно. Энэ хадаа СССР-эй Верховно Советэй бүхы депутадуудай 92 үлүүтэй процентнь болоно гэжэ М. А. Яснов мэдээсээ.

СССР-эй Парламентска Группые байгуулха үедэ эмхидхэгдэһэн саг зуурын Бюрогой орондо СССР-эй Парламентска Группа тухай Дүримэй ёһоор СССР-эй Парламентска Группын Комитет заседани дээрэ һунгагдаа.

СССР-эй Парламентска Группын Комитедэй составта доро дурсагдаһан хүнүүд ороно: СССР-эй Парламентска Группын түрүүлэгшэ Д. Т. Шепилов, СССР-эй Парламентска Группын түрүүлэгшын орлогшонор О. В. Куусинен ба М. А. Яснов, СССР-эй Парламентска Группаһаа Парламентнуудай хоорондын Союзай Советдэ байха түлөөлэгшэнэр депутадууд Н. А. Михайлов ба Ю. И. Палецкис, СССР-эй Парламентска Группын секретарь депутат З. А. Лебедева.

СССР-эй Верховно Советэй депутадууд А. О. Абзалон-Саксе, К. Э. Алиев, А. А. Андреев, М. Габдуллин, М. А. Ибрагимов, Л-Ф. А. Иллиссон, З. Иманкалыкова, И. А. Каиров, С. Камалов, К. В. Ломтатидзе, А. П. Лупан, Г. Б. Петросян, А. М. Сафронов, Н. С. Тихонов, М. Турсун-Заде СССР-эй Парламентска Группын Комитедэй гэшүүдээр һунгагдаа.

Парламентнуудай хоорондын Союзай 44-дэхи конференцидэ оноохо СССР-эй Парламентска Группын делегаци һунгагдаа. Энэ конференци 1955 оной августын 25-да Хельсинкидэ нээгдэхэ юм. Делегациин составта 29 депутат—СССР-эй Парламентска Группын гэшүүд ороно.

[К]ПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

☆ ☆

Таряа хуряалгада бэлэн болобо

...МТС-эй харьяата колхозуу... дэрэ тарян һайнаар ...байна. Зарим газарта тарян ...эхилхэнь. Энэ МТС-эй ме...рнууд, харьяата колхозуу...шууд иимэ һайнаар ургажа ...таряалангаа харахадаа бая...богонихон болзор соо гээлтэ... хуряажа абаха хүсэлэнтэй ...жа байна.

...жэлдэ тус МТС-эй харьяата ...ууд 5.868 гектар ороohото ...ануудые тариhан байгаа. Энэ ...21 комбайнаар хадаха тү... Июлиин 25 болотор эдэ ком...дынь булта заhабарилагдаа. ...МТС-эй комбайнернуудай ...болобо. Таряа хуряалгын ...МТС-эй хэхэ хүдэлмэриин үй...рнин түсэб тэрэ суглаан дээрэ ...абтаа. Гадна, комбайнернуу...рилго тухай асуудал-зүбшэн ...дэ. МТС-эй механизаторнууд ...хуряалгые 10 хоног соо, һайн ...айгаар үнгэргэхэ гэhэн түсэб ...абаа. Мүн нэмэлтэ хүдэлмэ...ые хэрэглэнгүйгөөр, имагтал ...ай гэшүүдэй хүсөөр комбайн...раhан солоомо суглуулха, ...гэhэн уялга абаhан байна.

...нөө жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиhээ ...р таряамнай ургаа. Бидэ ком...нуудай зорилго хадаа өөр ...гөө жолоододог механизмуу...бөөр ашаглажа, таряа хуряал...гэнөөр дүүргэхэ ёhотойбди. ...ндо 300 гектар таряа бүхэли соо хадаhан байнаб. Мүнөө ...иимэ удаанаар, нобшоор ...жа болохогүй. 300 гектарые ...унар» комбайнаар 10—12 хо...хадаха уялга абанаб, —гэжэ ...нер Жимбеев мэдүүлбэ.

...эй суута комбайнер Николай ...ников 370 гектар таряа 10 хо... «С-6» маркын комбайнаар ...ха гэhэн уялга абаа. Комбай... Галданов, Дымбрылов, ...ов гэгшэд мүн лэ дээшэлүүлэг... уялга абаба.

...эй механизаторнууд абаhан ...удаа бэелүүлхэ дүүрэн арга... хадхаб гэхэдэ, мүнөө жэлдэ ...ууд һайнаар заhагдаа. Урда ...тэ комбайнова агрегадууд ...тингаа эбдэрхэдэ хоёр гур...ногоор һаатадаг байгаа. Мү...дэ комбайнуудай оло дахин ...частьнуудай запасууд олоор ...гдээ. Жэшээлхэдэ, планка...вездочконууд, комбайнай мо...ые ябуулдаг гэнжэ гэхэ мэтын ...ууд урда жэлнүүдтэ, илангаяа ...хомор байhан аад, мүнөө ...болоо. Тиихэдэ комбайнай саб... аппарадай хюрөө хурсадхаха ...нууд олоор абтанхай.

...-эй дирекци комбайнова агре...дые бүридхэжэ эхилбэ. Жэ... Маленковой нэрэмжэтэ кол... 12 комбайн хүдэлхэнь. Эдэ агрегадуудта ажаллаха хүнүүд шэлэнологдоо. Комбайные зогсоонгүйгөөр бункерhаань ороohо буулгахын тула хэрэгтэй транспорт, таряа зөөхэ хайрсагууд, мэшээгүүд ба бусад зүйлнүүд сүм бэлэдхэгдэнхэй. Мүн Кагановичын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» гэжэ нүгөө хоёр колхозуудта хүдэлхэ агрегадуудта ажаллаха хүнүүд томилогдоо.

МТС-эй главна агроном Николаев таряанай полинууд дээгүүр ябажа, ургасын хэмжээе тодорхойлоод, сезон соогоо хадаха участогуудыень комбайнернуудта тушаажа үгэбэ. Таряанай ургасын хэмжээе тодорхойлходо комбайнернууд өөhэдөө байлсаа.

—Би мүнөө жэлдэ 370 гектар таряа 10 хоног соо хадахаб. Участогаа тушаажа абааб. Тэндэhээ гектар бүриин 12 центнер таряа хуряаха уялга абанаб,—гэжэ Николай Мочильников хөөрэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ тус МТС-эй харьяата колхозуудта хушалтатай тогуудай үсөөн дээрэhээ комбайнhаа гараhан тарян заримдаа газар дээрэ адхагдадаг байгаа hэн. Мүнөө жэлдэ энээниие дахин дабтахагүйн тула эндэхи колхозууд хушалтатай тогуудые олоор бариба. Жэшээнь, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз дүрбэн комбайнай хадаhан таряа багтааха нэгэ механизированнэ ток барижа дүүргээ. Гадна, Тухум, Залаа гэжэ нютагуудта нэгэ—нэгэ тогуудые бариhан байна. «Коммунизм» колхоз хоёр ток шэнээр бария, хуушануудаа заhабарилжа дүүргээ. Эндэхи колхозууд, илангаяа Маленковой, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд тогуудаа механизацилха талаар горьтойхон юумэ хэhэн байна. Эндэ ороohо сэбэрлэхэ машинанууд, электромоторнууд, механизированнэ сушилканууд шэнээр тодхогдоо. Эдэ механизмуудаа һайнаар ашаглабал, эндэхи колхозууд гүрэндэ таряа тушааха, үрэhэ хүрэнгэ хааха түсэбөө түргэнөөр дүүргэхэ аргатай болоо.

Гэбэшье, таряа хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөө олон. Тус МТС-эй харьяата колхозуудта таряа хадагалха байранууд заhагдаагүй, дезинфекци хэгдээгүй байhаар. Энэ хүдэлмэриие тон һаяар ябуулхашье янзагүй байна. Тиихэдэ механизаторнуудай болон колхозниг уудай байха полевой станууд мүнөө хүрэтэр заhагдажа эхилээдүй. Энэ хүдэлмэриие нэгэшье үдэр хойшолуулжа болохогүй.

Таряа хуряалгын эхилхэ саг дүтэлжэ байна. Тиимэhээ МТС-эй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд таряа хуряалгада бэлэдхэлэй эдэ дутуу дундануудые дары усадхажа, ажахын-политическэ энэ кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэхэ ёhотой.

Б. Ширсторов, манай корреспондент.

☆ ☆

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай коллективэй дунда Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байна. Комбинадай консервнэ заводой сан түмэрөөр банка хэдэг цехын таблагша Екатерина Лемкина мүрысөөндэ түрүүлэн, халаанайнгаа даалгабариие үдэр бүри 150—160 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Лемкина банкын торхые таблажа байна.

А. Мантаевай фото.

Эхэ орондоо загаhа ехээр үгэхын түлөө

Байкало-Кударын аймагай загаhашад энэ жэлэй загаhа барилгын сезоной түрүүшын үдэрhөө эхилжэ эршэмтэйгээр ажаллажа эхилhэн юм. Загаhа барилгын 93 бригада Дубининска загаhанай заводто загаhа тушаана.

Манай эндэхи загаhа барилгын колхозууд энэ жэлдэ «ЧСП-1» маркын моторно онгосонуудаар хангагдаа. Загаhа барилгын бэшэ бусад колхозууд өөhэдынгөө катертай болонхой. Тэдэ катернууд онгосонуудай далайда гараха, тэндэhээ буцаха үедэнь шэрэдэг юм. Бригадын гэшүүд моторно онгосонууд болон катерцуудаар хангагдахадаа загаhа бэдэрхэ, ехээр бариха угаа ехэ арга боломжотой болоо.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой губшууршадай бригада Дубининска заводой загаhа тушаалгын пунктда 10 үдэрэй турша соо 190 гаран центнер, гүльмэ табилгын бригада 234 центнер, загаhа барилгын колхозууд 140 гаран центнер эрхим сортын омуль тушаагаа. Байкало-Кударын аймагай загаhашадай бригаданууд 10 үдэрэй турша соо бүхы дээрээ 850 гаран центнер омуль тушааhан байна. Колхозуудай дундаhаа «Байкал» колхоз түрүүлэн ябана. Энэ колхоз 2-дохи кварталайнгаа түсэбые 103 процент дүүргээд, гурбадахи кварталайнгаа түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө оролдоно.

Байкало-Кударын загаhашад партиин ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэриие хүндэтэйгөөр хүлеэн абаад, орондоо шадаал һаа ехэ загаhа үгэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

В. Булутов, Дубининска загаhанай заводой инженер.

Мүрысөөндэ түрүүлэгшэд

Республикын ой модоной промышленностиин предприятинуудтахи мастерска участогууд болон модо бэлэдхэлэй пунктнуудай хоорондо болоhон мүрысөөнэй 1955 оной июнь һарын дүнгые ой модоной, саарhанай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай Бурят-Монголой областной комитедэй президиум, «Забайкаллес» комбинат хаража үзөөд, һаяхан дамжуулгын Улаан тугууд болон шангуудые барюулаа.

Курбын леспромхозой Хасууртайн модо бэлэдхэлэй пункт (начальнигынь нүхэр Балбаров, профсоюзай цеховой комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Мартынов), Хандагатайн леспромхозой мастерска участок (мастерынь нүхэр Янзытов) мүрысөөндэ нэгэдэхи һууринуудые эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртэхэhөө гадна, нэгэдэхи мүнгэн шан абаhан байна.

Хандагатайн леспромхозой Сапгоной модо бэлэдхэлэй пунктда (начальнигынь нүхэр Павлов, профсоюзай цеховой комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Зубакин), Черемуховска, Курбын леспромхозуудай мастерска участогуудта хоёрдохи мүнгэн шан барюулагдаа.

Хандагатайн леспромхозой Горхоной модо бэлэдхэлэй пункт, Черемуховска, Хандагатайн леспромхозуудай мастерска участогууд гурбадахи мүнгэн шанда хүртөө.

Н. Тюрнев.

Нүүжэ ерэhэн айлнуудые һайнаар түбхинүүлхэ

Парти, правительствын заабаринуудые бэелүүлэн, манай республикын колхозууд малажал хүгжөөлгэдөө зарим тэды амжалтануудые туйлаhан байна. Гэбэшье, малай ашаг шэмэ үшөөл бага байhан зандаа.

Энээнэй гол шалтагаануудай нэгэн юуб гэхэдэ, манай республикын колхозууд хүдэлмэришэдөөр дутана. Илангаяа малажал эрхилдэг Зэдын, Сэлэнгын, Кяхтын, Кударын, Хэжэнгын, Хориин, Яруунын, Заиграйн болон бусад хэдэн аймагуудай колхозууд малажал дээрэ хүдэлмэрилхэ хүнүүдээр дутадаг. Тиимэhээ ондоо областьнуудhаа айлнуудые нүүлгэжэ асарха, городууд, хүдэлмэришэнэй тосхонууд болон аймагай центрнүүдhээ хүдэлмэришэдые, албахаагшадые гэр бүлэнэртэйнь колхоздоо урижа, гэшүүн болгожо абаха гээшэ республикын колхозуудай шухала зорилгонуудайнь нэгэн болоно.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, республикын партийна, советскэ органууд хүдэлмэришэд болон албахаагшадые бүлэнэртэйнь колхозуудта нүүлгэхэ талаар горьтой хүдэлмэри хээ. 1955 оной түрүүшын хахадай туршада хүдэлмэриин хүсөөр дутадаг колхозуудта 993 бүлэ городуудай, хүдэлмэришэдэй тосхонуудай, аймагай центрнүүдэй предприятинуудhаа, эмхи зургаануудhаа колхозуудта нүүлгэгдээ. Иигэжэ 3360 хүн, тэрэ тоодо 2258 хүдэлмэриин хүсэтэй хүн хүдөө гаража, зарим колхозуудта хүдэлмэриин хүсэтэй хүнүүдэй тоо 30-hаа 70 хүн хүрэтэр нэмэhэн байна. Жэшээлхэдэ, Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо 71 хүн нэмээ, «Улаан Эрхирик» — 57, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо — 47, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо — 48; Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо—51, Түнхэнэй аймагай «Путь Ленина» колхоздо—61, «Путь коммунизма» — 42, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 64 хүн нэмэhэн байна. Хүдэлмэриин хүсөөр гүйсэд хангагдахадаа колхозууд эмхидхэлэй-ажахын талаар нилээдгүй бэхижэдэг байна.

Городуудhаа, хүдэлмэришэдэй тосхонуудhаа, аймагуудай центрhээ колхоздо нүүжэ ерэhэн, хоёрhоо доошо бэшэ хүдэлмэриин хүсэтэй хүнүүдтэй бүлэнэртэ байра байдалаа түбхинүүлхэдэнь правительство ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ.

Гэр байра барихынь тулада гүрэн нүүжэ ерэгшэдтэ 10 мянга хүрэтэр түхэриг мүнгэ урьhалдаг. Мүн малтай болохынь тулада гурбан жэлэй турша соо бусаагдахаар 1500 түхэриг нэгэ бүлэдэ урьhалагдадаг байна. Гэрэй эзэндэ 150 килограмм, бүлын гэшүүдтэ 50—50 килограмм эдеэ хоолой зүйлнүүд урьhалагдадаг юм. Гадна, табан жэлэй туршада хүдөө ажахын налогhоо, уялгата бэлэдхэлhээ, һүнhөө бэшээрнь хүнгэлэгдэдэг байна. Гэр болон буусын ондоошье барилгануудые бодхооходонь туhалхын тулада тэдээндэ барилгын модон түлөөhэгүйгөөр үгтэдэг.

Хүдөө ажахын артелиин Уставай ёhоор бууса хорёогой газар үгтэдэг юм. Хартаабха болон овощной культурануудые тарихадань колхозууд шэнэ гэшүүдтээ туhалха зэргэтэй.

Гүрэнэй урьhаламжа болон элдэб туhаламжа абахадаа нүүжэ ерэгшэд гэр байратай, малтай, мүн бусадшье хэрэгсэлнүүдтэй боложо шадана. 1955 оной түрүүшын хахад жэл соо сельхозбанк нүүжэ ерэгшэдтэ 2,5 миллион түхэриг мүнгэ урьhалhан байна. Тэрэ мүнгөөр республикын колхозуудта энэ жэлэй эхинhээ хойшо 616 гэр баригдаа, мүн 278 гэр заhабарилагдажа ба шэнээр баригдажа байна. Гадна, 15 мянган кубометр барилгын модон отологдоод, 13 мянганиинь барилгын газарта асарагдаа. Нүүжэ ерэгшэд 700 толгой эбэртэ бодо мал худалдажа абаа.

Кударын, Кяхтын, Түнхэнэй аймагуудай колхозуудта нүүжэ ерэгшэд түбхинэжэ, гэр байра, үнеэ, жэжэ мал, бууса гэхэ мэтээр хүсэд хангагданхай.

Гэбэшье, зарим колхозуудай, аймгүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэн түрын удхашанартай энэ хүдэлмэридэ харюусалгагүйгөөр хандаhан байха юм. Заиграйн аймагта нүүжэ ерэгшэдэй—76 процентнь, Зэдын аймагта — 62 процент, Сэлэнгын аймагта — 59 процентнь гэр байрагүй. Мүн эдэ аймагуудта нүүжэ ерэгшэдэй 40-hөө 50 хүрэтэр процентнь малаар, буусын газараар мүн лэ хангагдаагүй. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүүжэ ерэгшэдые ажахытай болгохо талаар зохихо хэмжээ абадаггүй байна. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыденов 15 бүлые урижа асараад, нэгыеншье гэр байраар хангаагүй, гэр барихадань нүүжэ ерэгшэдтэ туhаламжа үзүүлдэггүй байна. Хэтэрхэдээ, нүхэр Цыденов отолhон модоёо шэрэхэ гэхэдэнь нүүжэ ерэгшэдтэ мори унаа үгэдэггүй.

Иимэ дутагдалнууд хаа хаанагүй дары усадхагдаха ёhотой.

Нүүжэ ерэгшэдые байра байдалтай болгоод, үшөө ерэхэ бүлэнүүдые һайнаар угтахын тула бэлэдхэлэй хүдэлмэри эмхидхэхэ шухала.

Н. Гармаев, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй нүүлгын таhагай начальнигай орлогшо.

Баясхаланда хүртэбэ

Паровозой суута машинист Мефодий Ильич Губин түмэр замай транспортда хүдэлмэрилжэ эхилhээр гушан дүрбэн жэл болобо. Тэрэнэйнгээ 26 жэлые нүхэр Губин паровозой машинистаар Улан-Удын түмэр замай узелда ажаллаhан байха юм.

Һаяхан түмэрзамшадай Бүхэсоюзна һайндэрөөр дашарамдуулан, Мефодий Ильичтэ Зүүн-Сибириин түмэр замай отделениин начальник баясхалан хүргэбэ.

И. Очиров.

Түрүүшын дуран

☆

(РАССКАЗ)

☆ ☆

Д. УЛЗЫТУЕВ

...дын нюдэн Баярмаагай хара... уулзашаба. Баярмаа аягүйр...шэнги боложо, тэрэ сагаараа ...хөө буулган, хажуу тээшээ ...еб шэртэсэгээнэ... Харин Бад...ртаа барижа байгаа модоороо ...нэрэгүй газар зуража оро... ...игээд гэнтэ һэриhэн юумэдэл ...д гэжэ, хажуур сохижо һуу...алданхайе нэгэ удаа шэртээд, ...жархёошоёо дахин булана.

...рен-Дондок Валера хоёр зэр... һуушоод, газетэдэ толилогдо...эгэ шулэтые буляалдажа һуу...үмжэлнэд...

...ржо шада-яда ганса струнатай ...арьюулна...

...ал үдэрэй эдеэнэй һүүлээр за...гэниинь отог соогоо, нүгөө за...иинь отогой газаа тээ өөрэ ...кэрээл амарнад...

...хан эрбэгэр нюдэтэй, нүхэ...ө дунда дорюушаг янзын ...иаа басаган ехэл һоніи даа...

...а энэ басаганай хүдэлсэ бүхэн...гэ бүхэндэ нэгэл ондоо юумэ ...аг. Баярмаа тэрэнэй хажууда ...дээ, юушьеб, алад шэртэhээр ...ээг, ойронь байгаад дуугарха...гэ һаа газарта хэбтэhэн юумэ ...игаа хониноороо этэрэсэ... ...рүүгаа харадаг, үгы гэбэл, ...ажуу тээшээ, тала, ой, хада ...тые нлдам нюдөөроо гэтэ...байдаг юм. Бадмашье баhал ...нюдые сэхэ харахагүй гэжэ ...дог. Гансал һэмээхэн даа, ...гүйдэнь хаража абаха дура... ...хэтэ хүрэдэг...

...рмаа Бадматай энэ тэрэ элдэб ...юумэ хөөрэлдэжэ һуутараа ...ошье мэдэнгүй Бадмын энгэртэ ...ин мүрэдэнь аhашаhан үбhэ, бүдэй һэбэридhэ хургаараа түүжэ ородог. Энэнь удааншье үргэлжэлдэггүй, юуб гэхэдэ, Баярмаа яажа байhанаа гэнтэ ойлгоходоо бушуухан болёод, хасартань улаахан толбо бии болошодог юм... Тиихэдэнь Бадмын зосоо ямар бэ даа, нэгэ ехэл һайхан мэдэрэл түрэхэдэл гэдэг...

...Бадма Баярмаа тээшэ ээлүүдгүй хараадхиба. Талаан болоходоо Баярмаа саашаа хаража һууба.

Баярмаа отогой зүүн буланда бүхэлэн хэhэн таг тээшэ һарбайжа, нэгэ ...шыхан ном абаба... Тиигээд аман соогоо уншажа оробо. Үнжэгэн улаан уралнуудынь хүдэлжэ эхилбэд. Теэд... һанаандань ондоол юумэн бии хэбэртэй, түрүүшын нюур хахадлажа ябатараа толгойгоо хянсагад гүүлэн, дахяад дээрэhээнь уншажа эхилбэ. Тиихэдэнь шангаар гүрэгдэhэн зөөлэхэн харахан үhэниинь үсэдөөр һагсагад гэнэ... Теэд туhагүй... Баярмаа Бадма тээшэ харажархиба... Харасануудынь уулзаад, нэгэ-хоёр секунда соо шиилдашаhан утаhад мэтээр үлхэсэлдэн байшаба, һүүлээрнь гэнтэ, хоёр тээшээ халба һүрэшэбэд...

Инаг дуран олон үгэгүй гэлсэдэг... Үнэхөөрөөшье тиимэл даа. Баярмаа Бадма хоёр бэе бэеынгээ нюдэн соо үгөөр хэлэшэгүй, юрэ бусын хүсэтэ мэдэрэлые обёорон харабад...

...Бултанай урда тээ Бадма, тиигээд Баярмаа, тэрэнэй хойноhоо Цыпилмаа гэгшэд түрүүлэн сабшажа ябанад. Орохо болоhон наран халуунаар шарана... Бадмын сабиргай руу хүлhэн һабирна... Тэрэ сабшажал, сабшажал ябана... Баярмаа тухай бодоходоо эсэхээ мэдэхээ болижо, хажуурынь урагшаа дугташахадал гээд, жэгдэхэнээр эдюулэн шуумайшаба...

Бэшэнэйнь тээ хойно гээгдэшэнхэй, һахы һалбаг яаранад. Гансал Баярмаа Цыпилмаа хоёр хэлсэhэн юумэдтэл гээгдэнэгүй. Тиибэшье тэсэбэгүй.

—Бадма-а, нэгэ бага амархамнай гү? Үдэшэ болотор хоёр нормоёо дүүргэхэлди даа, бэшэнээ хүлеэе,—гэжэ Цыпилмаа дуугарба.

Бадма хажуураа бүлюудээд, үдхэн ногоо хурсаар эдюулнэ. Тиигээд хүлhээ аршан зогсоно. Баярмаа Цыпилмаа хоёр хоорондоо дуугаралсаhаар болдогууд дээрэ һууба.

—Наашаа, эндэ һуугыш,—гэбэ Цыпилмаа. Һэбшээн һаб һэб гэнэ, үбhэнэй машинануудай таршаганаха абяан соностоно. Бадма басагадай хаананъ һуухам ааб гэжэ бодожо байтараа гэнтэ Баярмаагай һуужа байhан болдогой наада эрмэгтэ могойн толгой обёоржорхибо. Бадма шарайгаа хобхо татан байтараа абяашье гарангүй, ута гэгшээр урагшаа алхаад, могойе саб шүүрэн шэдэжэрхибэ...

Энэ хадаа тон түргэн, нюдэ сабшаха зуура болоод үнгэршэбэ. Басагадай шашхалдаал бодошоходо Бадмын шарай хүхэ сагаан болошонхой, могой абажа хаяhан гараа хаража байба. Халхаhанай тэмдэг үгы... Могой үрдеэгүй. Бадма шэшэрхэгүй гэжэ оролдоно. Теэд гарынь эжэлүүдгүй һалганана... Бэшэнийнь гүйлдэжэ ерэбэд...

—Юун болооб?

—Могой! Баярмаагай хойнохоно байгаа. Бадма абаад шэдэжэрхёо

—Хаанаб?!

—Тээ тэндэ!

Хоёр-гурбан хүбүүд тиишэ маряан ошонод.

— Яажа хадхуулжархёогүйбши? Тиигэнхаар «бодыш, могой»—гэжэ хашхарха байгаалши даа, — гээд Цыпилмаа дуугарба... Бадма зэмэтэй юумэдэл абяагүй, гараа харан зогсоно.

—Зүрхэтэйгөө харуулха гээ юм ааб даа,—гэжэ шоглоhоншье бэшэ, харин зэмэлhэн хэбэртэйгээр Баярмаа нэмээбэ.

Одоол мүнөө могойдо хадхуулhан мэтээр шарайгаа хобхо татаад, Бадма толгойгоо үргэжэ, Баярмаа тээшэ гомдолтойгоор шэртэбэ. Тиигээд хажуураа абажа, дахин бүлюудэбэ... Бадмын хоолойдо нэгэ юумэн түглыхэдэл гэнэ, тиибэшье, сухалтайгаар хажуураа далайн, сабшажа эхилбэ. Нэгэл юумэн зүрхыень һалангүй нүхэлнэ: «Дурагүй, дурагүй... дурагүйл хадаа тиигэжэ хэлээ. Ондоо аргамни үгы байгаа ха юм... Баярмаагай заал хүдэлөө һаа...»

...Бадмын тээ саана ошоhон хойно Валера дуугаржа оробо:

— Баярмаа, ши яана гээшэбши?

—Үгы, би наадажа дуугараа ха юмбиб....

—Гомдоо ха юм. Бодоод үзыш даа: «Могой, могой» гээд хашхараа һаань, хойноо байhан могойгоо дарражархёод бодошоходоо болохо байгааш... хэзээш хадхуулха һэншн... Миил миил заал хүдэлөө һаа...

—Үгы гараараа баринтүй хажуураар этэрээдхихэ байгаа һааб даа,—гээд Цыпилмаа хамгаалхые оролдоно.

—Хари, хари, Бадмын хэзээ хажуур абажа «этэртэр» та хоёр, юу һайнууд һэмтэ, үни аляархалдаад, түлхисэлдэхэ байгаа һэн гүт?—гээд Цырен-Дондок хоротойхоноор дуугарба. Бадмын эгээл һайн нухэр байhан туладаа басагадые тэрэ шоо үзэнгеэр харана... Хоёр хүбүүд үнөөхи могойень алаад асарба. Метр тухай утатай, бүдүүн эреэн могой Бадмын һаяхан сабшаад ошоhон мүр дээрэ годиролдон унана. Баярмаагай зосоо аягүй болошобо. Нюрга руунь хүйтэ даагаад, гэзэгээрнь хүлhэн бушхахадал гэбэ.

«Юундэшье тиигэжэ дуугараа гээшэ һэнбиб, ямар муухай хүн гээшэбиб... Нээрээл гомдоо,»—гэжэ бодоод, уйлашаха дураниинь хүрэжэ, Бадмын хойноhоо зэмэтэй, уhатангн нюдөөр тэсэнгүй шэртэбэ... Тэрэнь үсэдөөр далайн сабшажал, сабшажал ябана...

Үдэшын эдеэлгэнэй һүүлээр нэгэ бага амараад, залуушуул ёохор наадажа эхилбэд. Бадма отогой баруун булан дахи стол түшэн һууна. Толгойдонь элдэб бодолнууд һэлгэсэлдэн ороно... Теэд гансал Баярмаа тухай бодолынь бултыень илаад, зүрхэндэнь хайшаг мэтээр шаагдашана: «дурагүй... дурагүй, дурагүйл хадаа тиигэжэ хэлээ»... Хамсыhаань нэгэ хүн дүмүүгээр татахадал гэбэ. Эрьен хараба...

—...Ши ...ши тээ тэндэ ошолдоод ерыш даа.. Тугаар нюураа угаагаад, горхоной эрьедэ һамаа мартажархёоб... аа?—гэжэ эшэhэн гайхаhан гү, али тон ехээр зүрхэсэhэн янзатайгаар нэгэ хүнэй шэбэнэхэнь дууладаба. Үгэ бүхэнэйнь амин соохоонь тон хүндөөр гарана... «Баярмаа... Баярмаа ха юм! Юундэ намайе нүхэр татаба гээшэб?!» Тэрэ нэгэ секунда соо тээлмэрдэшоод һууба. Тиигээд хүлеэлгэжэ байhанаа мэдэржэ: «Зай,—гэбэ. Бадма түрүүлэн, газаашаа гараба. Залуушуул түүдэг тойрон хатарнад. Газаа хаб харанхы. Саашахана ошоод, Бадма фонаряа носообо. Баярмаа хажуудань ябана. Хоюулан юушье дуугарнагүй. Баярмаа шабартай хонхосог газарта бүдэрэн алдаад, халуухан гараараа Бадмын тохоногhоо дүнгэн барина... Тиихэдэнь хүбүүнэй зосоо нара гарахадал гэнэ, теэд бүрхэнги байhан сэдьхэлыень үшөөл хүсэд гэрэлтүүлжэ шаданагүй...

...Горхоной эрьедэ ерэбэд. Бадма абяагүй ябатараа: «Хаана һэм?»—гэжэ асууба.

—Эндэхэнэ... һэн, байл даа... би нэгэ юумэ хэлэхэм..

Энээниие Баярмаа арайн гэжэ дуугарба, Бадма тиинhыень ойлгобо... Баярмаагай амилхань эгээ ба элеэр дуулдана... Бадма тэсэнгүй Баярмаа тээшэ хараба... Харасануудынь харанхыда бэе бэеэ тэмтэрэн уулзаад зогсошобо.

—Бадма... мэдэнэ гүш, мэдэнэ гүш, би зэмэтэйб... Шамда би муу һанаагүй һэнби.

Баярмаагай нюдэд харанхыда ялалзан харагдаба. Бадмын сэдьхэлдэ нэгэ гайхалтай хүсэтэ мэдэрэл түрэжэ, басаганай гарнуудые халуунаар адхаба... Тиигээд... тиигээд... Баярмаае тэбэрин абажа, халуун дуранайнгаа охиндо һогтошоно... Баярмаа урдаhаань түлхибэшьегүй, үгэшье дуугарбагүй. Тиигээд лэ... тиигээд лэ Бадмын уралые харанхыда хүсэд олоншьегүй таалажархёод, гарhаань мулта һүрэн, отог тээшээ гүйшэбэ...

Хүбүүнэй толгой эрьехэдэл гээд, тэмтэрэн байжа, басаганай һамыень олобо.

«Юундэ абангүй ябашабаб? Али бэдэрhэн юумэеэ олобо гээшэгүбди?»—гэhэн бодол ухаандань орожо, Бадма жаргал дүүрэнээр амилан, харанхыда гансааран баяртайгаар энеэбхилбэ...

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

УЛАСХООРОНДЫН ХАРИЛСААНУУДТАХИ ТҮГШҮҮРИЛЫЕ ҺУЛАРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые Толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөн тухай СССР-эй Верховно Соведэй 3-дахи сесси дээрэ нүхэр Н. А. Булганинай хэлэһэн элидхэл дэлхэйн ниитэ бүхы хүн зоной анхаралые хандуулба.

Н. А. Булганинай элидхэл дотор «зэргэ оршолгын үзэл бодол онсолон тэмдэглэгдээ, Женевскэ зүблөөнэй амжалта тухай эрид шууд һануулагдаа, «хүйтэн дайе» болюулха гэжэ агууехэ дүрбэн гүрэнэй, тэдэнэй тоодо Советскэ Союзай эрмэлзэдэгынь харагдаа... Женевэдэ Советскэ Союзай баримталһан хараа бодолой ашаар уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилэй һулараһан ябадалые үлөөхэ гэжэ Москвагай оролдоһониинь тон элитэ. Оршон байдал эли тодо боложо байна, тиин энэ хадаа шэнэ этигэл найдабаритай болохо үндэһэ баримта олгоно» гэжэ англиийска комментатор Оуэн тэмдэглэнэ. Н. А. Булганинай элидхэл хэхэ үедэ СССР-эй Верховно Соведэй заседаниин зал дотор байһан хариин ажаглагшад «СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын хэлэһэн үгэнүүдэй имагта һайн һайхан дура хүсэлтэй» байһые тэмдэглээ гэжэ французска зарим комментаторнууд онсолон хэлэнэ. Советскэ Союз «уласхоорондын түгшүүрилые улам бүри һуларуулхын тулада Женевын шэнжэ түхэлые тодорхой болгохо гэһэн гансал уг зорилготой байна гэжэ тэрэнэй элидхэл харуулаа» гээд парижска радиогой комментатор тэмдэглэнэ.

Дайнай хойтохи бүхы үеын туршада, илангаяа һүүлэй хоёр — гурбан жэл соо Советскэ Союз уласхоорондын харилсаануудта бии болоһон түгшүүрилые һуларуулха ябадалда зорюулагдаһан хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые абаа гэжэ Н. А. Булганин СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа һануулба. Тиихэ зуураа, тус тус оронуудай хоорондохи харилсаанууд түгшүүрилтэй зандаа саашадаашье үлөө һаа, шэнэ дайнай аюултай байһан уласхоорондын оршон байдалай улам бүри муудаха байһые Советскэ Правительство эшэ үндэһэ болгодог байгаа. Оршон байдалые зөөлэрүүлхэ, гүрэнүүдэй хоорондоо этигэлсэдэг ябадал дахин бии болгохо гадаадын политическэ эрид шууд хэмжээ-ябуулганууд шухала хэрэгтэй байгаа гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ нүхэр Булганин хэлээ. Тиин Советскэ Союз тэдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ үүсхэл өөр дээрээ даажа абаа. Буу зэбсэг хороохо, атомна болон водородно зэбсэг хорихо асуудалнуудаар майн 10-да Советскэ Правительствын оруулһан дурадхал, Австритай Гүрэнэй договор баталалга, СССР ба Югославиин хоорондохи харилсаануудай һайжаралга, Советскэ Союзда Индиин премьер-министр Неругэй ерэлгэ ба эдэ хоёр оронуудай хоорондо хани ёһоной харилсаа тогтоохо тухай советско-индийскэ хамтын мэдүүлгэ, Германска Федеральна Республикын Правительствотай харилсаагаа һайжаруулха тухай Советскэ Правительствын оруулһан дурадхал, мүн иимэрхүү асуудалаар Лондондо болоһон советско-японско хэлсээнүүд, — эдэ бүгэдэ ба Советскэ правительствын хэдэ хэдэн бусад шухала хэмжээ-ябуулганууд уласхоорондын түгшүүрилые мэдээжэ зэргээр һуларуулаа. Женевэдэ дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөө үнгэргэхэдэ зохид һайн условиин бии болгоо.

Энэ зүблөөнэй үрэ дүнгүүд агууехэ дүрбэн гүрэнэй хоорондохи харилсаануудта шэнэ шата нээгээ. Энэ зүблөөн хадаа гүрэнүүдэй хоорондохи, нэн түрүүн агууехэ гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудай түгшүүрилые һуларуулхада, тэдэнэй хоорондо шухала зэргын этигэл найдабари дахин бии болгоходо шухала үүргэ дүүргээ. Женевскэ зүблөөн дээрэ бии байһан харилсан ажаллалгын шэнжэ түхэлэй ашаар зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаар өөһэдынгөө хараа бодолой харилсаатай байха талыень элирүүлээ, шухала хэлсээнүүдые туйлаха зам бэдэржэ үргэлжэлхэ гэжэ шиидээ. Октябрь һарада Женевэдэ болохо дүрбэн гүрэнэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй зүблөөн энэ ушарта ехэ удхашанартай байха байна. Советскэ правительство тушаа хэлэхэ болоо һаа, энэ правительство дүрбэн гүрэнэй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрнүүдэй уулзаха уулзалгын үедэ тэдэнэй урда табигдаһан зорилгонуудай амжалтатайгаар шиидхэгдэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо байна гэжэ Н. А. Булганин элидхэл дотороо хэлээ.

«Политикен» гэжэ Датска газетын зүб тэмдэглэһэнэй ёһоор, «дайнай үедэ союзнигууд байһан дүрбэн оронуудай хоорондохи харилсаае дахин бии болгохо һайн үндэһэ һуурииие» Н. А. Булганинай элидхэл байгуулна гэжэ гэршэлнэ. Мүн бусад хэдэ хэдэн асуудалнуудаар баруунай гүрэнүүдэй үзэл бодолнуудһаа советскэ үзэл бодолнуудай илгаатай байһаниинь тэдэ асуудалнуудай шиидхэгдэхэ ябадалые бэрхэтэй болгожо болохо байна гэһэн һанамжануудые зарим газетэнүүд толилно. Гэбэшье, тиимэ мэдүүлгэнүүдтэ харюу үгтэнэ. Энэ талаар «Нью Йорк таймс» газетын бодомжолгонууд онсо шэнжэтэй байна. Хойто-атлантическа блок тушаа, буу зэбсэг хинаха тушаа США-гэй үзэл бодолнуудһаа Советскэ Союзай хараа бодолой тад ондоо байһаниие тэмдэглэхэ зуураа, энэ газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Тиигээ тиитэрээ хэлсээ хэхэ шухала байһаниинь дэлхэйдэ мэдэрэгдэнхэй ба элитэ болонхой, ерэхэ сагта улам бүри ехэ амжалтанууд туйлагдаха бэзэ гэжэ хүн түрэлтэн саашадаашье найдаха байна... Премьер-министр Булганинай хэһэн элидхэл Женевскэ зүблөөнэй үрэ дүнгүүдые зүбөөр ойлгоходо туһална».

СССР-эй Верховно Совет Н. А. Булганинай элидхэлые зүбшэн хэлсээд, Женевэдэ советскэ делегациин хэһэн ажал-ябуулгые һайшаагаа, ушарынь энэ ажал-ябуулга, манай Эхэ ороной гадаадын бүхы политикадал адляар, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, эб найрамдал бэхижүүлхэ, бүхы оронуудтай харилсаагаа хүгжөөхэ гэһэн бүхы советскэ арадай дура хүсэлтэй тааралдана. Бусад оронуудай правительствонуудай зүгһөө мүн лэ иимэ һайн һайхан дура хүсэл үзэгдөө һаа, уласхоорондын арсалдаата асуудалнууд шиидхэгдэжэ болохо байна.

ХИРОСИМСКА АЮУЛТА УШАР БОЛОҺООР АРБАН ЖЭЛ ГҮЙСЭБЭ

Хиросима гэжэ японско городто түрүүшын атомна бомбо хаягдаһаар августын 6-да арбан жэл түйсэбэ. Һаяхан Хельсинкидэ болоһон эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Бүхэдэлхэйн ассамблей 1955 оной августын 6-най үдэрые атомна дай бэлэдхэлгэдэ эсэргүү, атомна зэбсэг хорихын ба усадхахын түлөө тэмсэлэй үдэр болгон мүнөө жэл бүхы оронуудта тэмдэглэхые тэрэ ойтой дашарамдуулан уряалаа. Энэ ойн гүйсэхын урда тээхэнэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет хадаа Бүхэдэлхэйн ассамблейн шиидхэбэри тухай һануулжа уряа толилһон байна. Эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые атомна дайнай аюул зайсуулхын түлөө тэмсэлдэ элсүүлхэ шухала гэжэ тэрэ уряа дотор онсолон тэмдэглэгдээ.

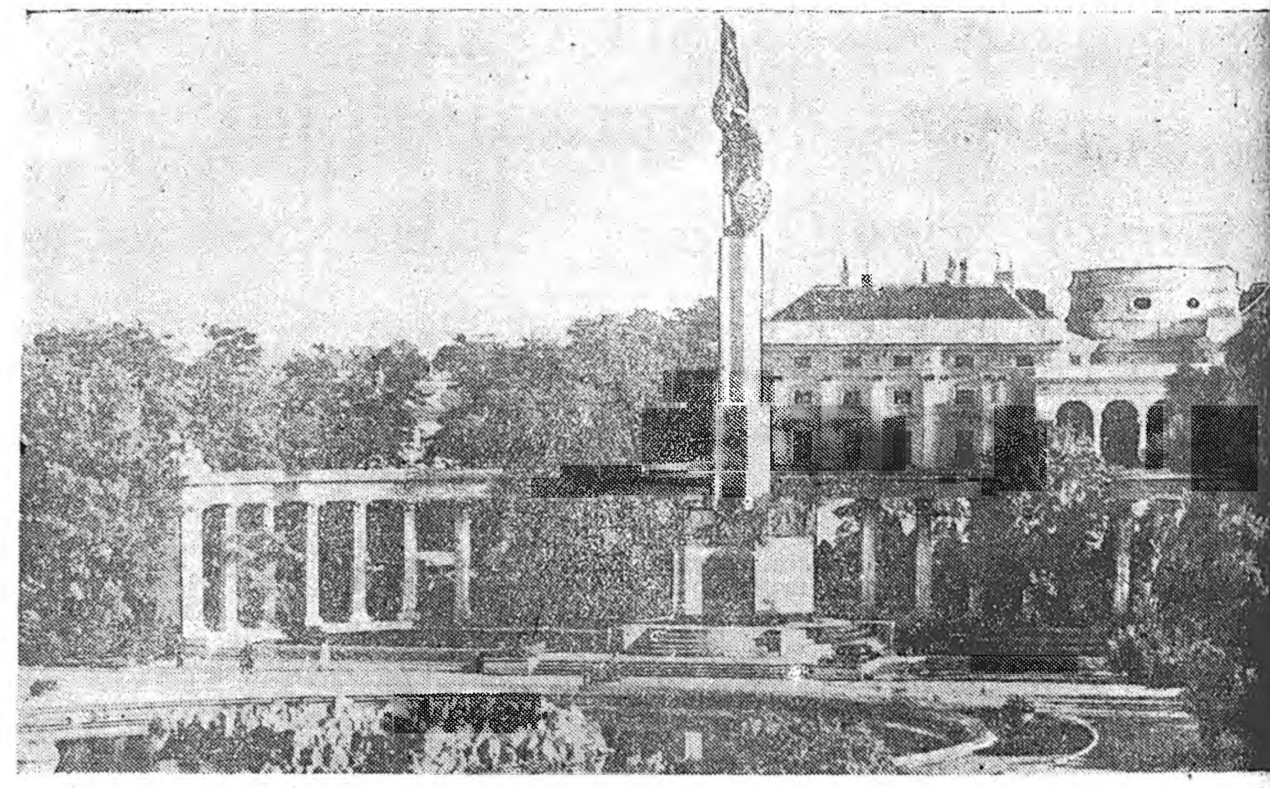
Бүхэдэлхэйн ассамблейн ба Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряанууд эдэбхитэйгээр дэмжэгдээ. Хиросимска трагедиин арбан жэлэй ойн гүйсэхын урда тээхи үдэрнүүдые, мүн тэрэшэлэн энэ ойе Англи, Франци, Австрали, Инди, Хитад, Япони, США дотор ба мүн бусад олон оронуудта ниитын олон тоото выступленинүүд боложо тэмдэглэгдэһэн байна. Эдэ выступленинүүд Япони дотор илангаяа хүсэтэйгөөр болобо. Тэндэ августын 6-да Хиросима городто атомна болон термоядерна зэбсэгтэ эсэргүүгээр бүхэяпонско конференци нээгдэһэн байна. Конференцидэ бэлэдхэл, мүн конференци өөрөөшье бодото дээрээ бүгэдэарадай хүдэлөөн болоһон байна. Энэ хүдэлөөн: «Хиросимска аюулта ушар дахин дабтагдаха ёһогүй!» гэһэн лозунгтойгоор болоо. Тус хүдэлөөндэ Японниин эгээн олониитын зуу үлүүтэй организацинууд, тэрэнэй тоодо 3 миллион ажалшадые нэгэдүүлдэг профсоюзуудай Генеральна совет хабаадалсаа. Японско арадай һанал сэдьхэл тухай мүн ямар баримта гэршэлнэб гэхэдэ, атомна болон водородно зэбсэг хорихо тухай эрилтэ доро августын эхеэр Япони дотор 31,5 миллион үлүүтэй хүнүүд гараа табяад байгаа.

США-гэй эб найрамдалда дуратай хүнүүд Хиросимска трагедиин дабтагдаха аюулда эсэргүү эрид шууд буруушаажа мүн лэ тэмсээ. Жэшээнь, эндэ духовенствын ба багшанарай бүлэг түлөөлэгшэд «Нью-Йорк таймс» гэжэ газетэ дотор бэшэг толилоо. Америкын Холбоото Штадууд 1945 ондо Хиросимада атомна бомбо хаяжа «атомна дайнай үеые эхилээ һэн» гэжэ тэрэ бэшэг сооль һануулагдана. Хиросимые бомбодоһоор арбан жэлэй ой «американска арадта гэмшэлэй, хиросимска аюулта ушарые дабтаха гэһэн түсэбтэй бүлэг нюурнуудта эсэргүү тэмсэлэй үдэр болохо ёһотой гэжэ бэшэгэй авторнууд онсолон тэмдэглээ.

Хэдэ хэдэн оронуудай арадууд атомна шэнэ дайе бэлэдхэлгэдэ эсэргүүсэн буруушаалаа мэдүүлхэтэеэ хамта, Япони руу атомна зэбсэгые США-гэй сэрэгэй организацинуудай эльгээдэг ябадалда эсэргүүсэн тэмсэнэ. Һаяхан Американска сэрэгэй засагаархид США-гэй сэрэгэй шухала базануудай байдаг Окинавада атомна пушкануудые болон атомна ракетэнүүдые эльгээхэ тухай сэхэ мэдүүлээ гэжэ энээниие тэмдэглэхэ зуураа «Дагунбао» гэжэ Хитадай газетэ һануулба. Американска засагаархидай иимэрхүү ябуулганууд «Дальна Востогто түгшүүрилые һуларуулгада туһалжа шадахагүй байна» гэжэ тус газетэ зүбөөр онсолон тэмдэглээ.

Арадууд атомна дайнда бэлэдхэлгые эрид шууд буруушаана, хүниие олоорнь хюдадаг зэбсэг хорихые шангаар эринэ. Хиросимска аюулта ушарай арбан жэлэй ой арадуудай энэ дура хүсэлые бүхы дэлхэйдэ дахин һануулаа.

А. ШАХАНОВ.

Австри. Венэдэхи Сталинай нэрэмжэтэ талмай. Веные сүлөөлэлгын үедэ наһа бараһан советскэ сэрэгшэдтэ бод[…] памятник. **ТАСС-эй фото[…]**

Национальна суглаанда Эдгар Форой хэһэн мэдүүлгэ

ПАРИЖ, августын 5. (ТАСС). Французска правительствые толгойлогшо Эдгар Фор Национальна суглаанай мүнөөдэрэй заседани дээрэ ниитэполитическэ асуудалаар мэдүүлгэ хэбэ.

Түрүүн экономическа талаар правительствын ябуулдаг политикын үрэ дүнгүүд тушаа тогтожо хэлээд, хожомынь Фор гадаадын-политическэ асуудалнууд тухай хэлэжэ оробо. Французска правительство гадаадынгаа политикые хоёр шэглэлтэйгээр: «аюулгүй байдал эмхидхэхэ» шэглэлтэйгээр ба уласхоорондын түгшүүрил һуларуулха шэглэлтэйгээр бэелүүлдэг байгаа, бэелүүлнэшье гээд Фор мэдүүлбэ. Энээнтэй дашарамдуулан Фор дүрбэн гүрэнэй Правительствонуудые толгойлогшонорой Женевскэ зүблөөнэй дүнгүүд тухай ябууд хэлэбэ. «Женевскэ зүблөөнэй удхашанарынь тэрэнэй зарлагдаһан баримтые, туйлаһан түрүүшын үрэ дүнгүүдые ба тэрэнэй нээһэн перспективэнүүдые хараада абажа сэгнэгдэхэ ёһотой», — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Энэ уулзалга хадаа хоорондоо сэхэ барисаа тогтоохо, боломоор хэлсээ хэхэ арга боломжо дүрбэн гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшонорто ба тэдэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэ олгоо гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, анха түрүүшын эдэ хэлсээнүүдэй үрэ дүнгүүдынь гадаадынгаа хэрэгүүдэй министрнүүдтэ правительствонуудые толгойлогшонорой үгэһэн директивэнүүд дотор лэ харагдана бэшэ гэжэ Фор онсолон тэмдэглэбэ. Женевскэ зүблөөнэй зүбшэхэ зүйлэй бүхы пунктаар амжалта туйлагдаа гэжэ Фор мэдүүлбэ. «Хүсэ хэрэглэхэгүй гэһэн уялга, Германиие һэргээн бодхоохо асуудал ба аюулгүй байдалай асуудал хоёрой хоорондо холбоо бии гэжэ уридшалан хараалһан түсэбэй, Европодо гү, али Европын хубида аюулгүй байдал хангаха түсэбэй хэрэгтэй байһаниинь, энэ һэргээн бодхоолгые бэелүүлжэ эхилхэ шухала байһаниинь мэдэрэгдэһэн, мүн Женевэдэ хабаадалсаһан дүрбэн гүрэнүүдэй энэ талаар бултадаа харюусалгатай байһан ябадал; бага хүгжэлтэтэй районуудые экономическа болон социальна талаарнь хүгжөөхын тулада угаа ехэ ресурснуудые сүлөөлхэ арга олгохо, программа зохёохо хүсэл эрмэлзэл; хүнүүдэй хоорондоо харилсаха, һанал бодолоо ба эд бараагаа андалдаха ябадал хүнгэдхэн, Зүүн ба Баруун зүгэй хоорондохи харилсаануудые хүгжөөхэ арга боломжо мэдэрэгдэһэн байна.

Эдэ бүхы асуудалнуудай шиидхэгдээгүй байһаниинь элитэ, теэд ямаршье асуудал тоодо абтангүй байгаагүй,—гээд Фор үргэлжэлүүлнэ. — Ондо ондоо эдэ пунктнуудаар тодорхой шиидхэбэринүүдые олохын тулада Женевскэ зүблөөн ондоо хэмжээндэ хэгдэжэ үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Тэрэ зүблөөн боложо үргэлжэшье байна. Мүнөө үедэ американска правительствын ба Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэд уулзажа байна. Маршал Булганин Хрущев хоёр Великобританида ошоод ерэхэ гэжэ тусхайта ёһоор уряатай юм. Пинэ бидэ хоёр Москвада болохо хэлсээнүүдтэ хабаадалсахаяа Советскэ правительствоһаа уряа абаад байнабди.

Энэ уряае угтан абажа, октябриин эхеэр мордохо гэжэ зүбшөөлөө үгөөбди».

Правительствые толгойлогшо мэдүүлгынгээ түгэсхэлэй хубиие хойтоафриканска асуудалнуудта хандуулһан байна.

АМЕРИКАНСКА ХҮДӨӨ АЖАХЫН ДЕЛЕГАЦ[И] РОСТОВСКО ОБЛАСТЬДО ЕРЭЭД БАЙНА

РОСТОВ-на-ДОНУ, августын 5. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Мүнөөдэр американска хүдөө ажахын делегаци хоёр бүлэг боложо хубааран, Ростовско областиин хүдөө ажахытай танилсаба.

Тус делегаци Дон мүрэнөөр катер дээрэ һуугаад Азовско МТС ошобо. Азов гэжэ портдо айлшадые нютагай олон зуун хүн зон, директор В. И. Тимкин түрүүтэйгээр МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд халуунаар угтаба. Делегаци автомобильнуудта һуугаад портһоо Азовско МТС ерэбэ. Азовско МТС найман колхозуудые хангана, тэдэ колхозууд эдлүүриин 49 мянган гектар газартай юм гэжэ В. Тимкин айлшадта мэдээсэбэ. Энэ станци 116 тракторгтай, 54 комбайнтай, ремонтно мастерскойнуудтай юм. Делегадууд олон асуудалнуудые һурана. Ургаса таряа хуряалгын үедэ комбайнернууд 6—7 мянган түхэриг хүрэтэр мүнгэ, 250—300 пүүд шэниисэ абадаг гэжэ мэдэхэдээ айлшад гайхана. Трактористнууд ба комбайнернууд бүхэли жэлдээ хүдэлмэрилдэг, өөһэдынгөө гэртэй, тус тустаа газартай юм гэжэ айлшад асуудалдаа харюунуудые абахадаа мэдэнэ. Үнэн сэхээр, өөгүй һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө станциин 3 комбайнернуудта Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдонхой гэжэ делегадуудта МТС-эй директор мэдээсэнэ. Айлшад хүдэлмэришэдэй үхибүүдэй амаралтын хайшан гээд эмхидхэгдэдэгые һонирхоно, хүдэлмэришэдэй үхибүүд садуудта амархаһаа гадна, мүн тэдэнэй олониинь зундаа пионернүүдэй лагерьнуудта, үхибүүдэй амаралтын гэрнүүдтэ ба санаторинуудта Крым, Кавказ ошодог гэжэ мэдэнэ.

Айлшад МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта «Победа» колхоз ошобо. Энэ колхозые машинно-тракторна станци хангадаг байна. Тус колхоздо айлшад газар уһалалгын системэтэй тодорхойгоор танилсаба. «Победа» колхоздо кукуруза, наран сэсэг ба бусад культурануудай таригдаһан мянган гектар газар искусственнаар уһалагдана.

Аксайска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Е. М. Шаповалов тус артелиин олон һалбаритай ажахые айлшадта харуулаа.

Юрэнхыдөө айлшадаар һа[…] даһан ажахые хараха үедөө […] циин гэшүүд шүүмжэлхы а[…] тануудаа, мүн зарим бусад […] нуудта хабаатай һанамжа […] колхознигуудта хөөрэбэ. Ж[…] комбайнова хуряалгын һүүл[…] хознигууд үшөө ток дээрэ т[…] сэбэрлэжэ, бүтээсэгүй ажал […] гаргашалнаб гэжэ фермер […] гайхаба.

—Танай завод үшөө хүсэд[…] жуулагдаагүй машинануудые […] на гээшэ ха, — гэжэ деле[…] үдэшэжэ ябаһан «Ростсел[…] заводой директор нүхэр До[…] хандажа тэрэ фермер хэл[…] Манайда комбайнын һүүлээр […] гаа сэбэрлэдэггүй юм.

«Ростсельмаш» заводто ерэ[…] ха зуураа, айлшад үйлэдбэри[…] цехүүдые хараһан, комбай[…] луулгын хойноһоо, мүн үйлэд[…] бусад процессүүдэй хойноһоо […] лаһан байна. Энэ жэл тус пре[…] ти таряанай ба кукурузын 4 […] комбайн бүтээхэ, Мальцева[…] методээр хүрьһэ элдүүрилхэ […] лаагүй тракторна олон плу[…] мүн хүдөө ажахын бусад […] техникэ бүтээхэ гэжэ деле[…] гэшүүдтэ заводой директор […] Донцов, главна конструктор […] Исаенко мэдээсэбэ.

Туршалгын цех дотор завод[…] тэлбэрилэгшэд «Сталинец-8» […] үлэмжэ хүсэтэй, гаргаша С[…] комбайнын хэбүүдые айл[…] харуулба. Энэ комбайнууд […] водой конструкторнуудаар […] доһон, гүрэнэй туршалгада […] һон байна. Тус комбайн[…] хы культурануудые хуря[…] унаһан талха хадахаар, та[…] газарта хүдэлмэрилхөөр таар[…] гогдонхой юм. Энэ машина м[…] зированнаар бухаллаха зэмс[…] комбайнерай ба тэрэнэй туһал[…] һууха эрхим һайн байратай […]

Бүхы цехүүдэй хүдэлмэриша[…] легациие халуунаар амар[…] Американска хүдөө ажахын де[…] циин хүндэлэлдэ Ростовско […] полкомдо уулзалга болобо.

Мүнөө үдэшэ делегаци Волго[…] ской судоходно каналаар С[…] град ошобо.

Президент Эйзенхауэрэй үнгэргэһэн пресс-конференци

ВАШИНГТОН, августын 5. (ТАСС). Президент Эйзенхауэр 84-дэхи зарлалай конгрессэй сессиин хэһэн хүдэлмэри тушаа тобшоор тогтоод, үсэгэлдэр пресс-конференци эхилбэ. Гадаадын политикын талаар, конгресс хадаа гадаадын политикын асуудалнуудта хоёр-партийна ёһоор хандалгые бүримүһэн дэмжэдэгээ харуулаа гэжэ Эйзенхауэр зааба.

Сэрэгэй түсэбүүдые андалдажа байха талаар Эйзенхауэрэй оруулһан дурадхал тухайда СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ Н. А. Булганинай үгэ хэлэһэн тушаа хэлэхыень Эйзенхауэрые гуйхада, минии һанахада, премьер-министр Булганин буу зэбсэг хуряаха тушаа майн 10-най Советскэ дурадхалнууд үлэмжэ бэелүүлэгдэмээр гэжэл хэлээ гээд һананаб гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Президент Эйзенхауэр иигэжэ хэлээ: «Тэрэнэй тобшо тодоор хэлэһэнэй ёһоор бодоходо, шалгалта тушаа баримтануудтай майн 10-най дурадхал минии хэһэн дурадхалда ороходоо үлэмжэ бэелүүлэгдэмээр байгаа гэжэ һананаб. Хэрбээ тэдэнэр шалгалтын тиимэрхүү системэдэ найдаа һаань, бидэндэ таарамжатай байна гэжэ Женевэдэ официальна бэшээр хэлээ һэм; бидэнэр энээнтэйшье, нүгөөдэтэйншье зүбшөөрхэбди. Тиин алиниииеншье хүлеэн абахабди гэжэ дурадхаа һэм».

Иимэ хэлсээнүүдэй хэгдэхэ арга боломжонуудые Н. А. Булганинай болюулжархиһанай гэршэ баримта мүн гэжэ Булганинай хэһэн мэдүүлгые тоолоногүйб гэжэ президент Эйзенхауэр мэдүүлбэ. Женевскэ зүблөөн дээрэ энэ проблемые зүбшэлгэдэ имагтал эхи табигдаһан байна гэжэ Эйзенхауэр нэмэжэ хэлэбэ.

Дүрбэн гүрэнэй Женевскэ зүблөөндэ хабаадагшад олохон бүлэг асуудалнуудые табяа, тэдэ асуудалнуудые гадаадын хэрэгүүдэй дүрбэн министрнүүд октябрьда зүбшэн хэлсэхэ ёһотой гэжэ президент Эйзенхауэр, премьер-министр Булганинай үгэ хэлэһэн тушаа асуудалда харюусаха зуураа, хэлэбэ. Буу зэбсэг хуряалгые хинаха тухай асуудалай саашадаа зүбшэн хэлсэхэ арга боломжые премьер-министр Булганинай хэһэн мэдүүлгэ болюулнагүй гэжэ Эйзенхауэр дахин дабтажа хэлэбэ.

Холбоото Штадууд буу зэбсэг хуряаха талаар тон шэнэ программые зүбшэн хэлсэлгэдэ табихаяа байна гэһэн мэдээсэл Эйзенхауэрэй гэршэлжэ үгэһыень гуйхада, правительство энэ асуудал тухай ходо бододог юм, энэ талаар ямар нэгэн һанамжа ходол бии боложо байдаг юм гэжэ тэрэ хэлэбэ. Женевэдэ хэһэн дурадхални имагтал эхин зүйл мүн, ямар нэгэн шэнэ дурадхалнуудай үзэмжэдэ табигдахые хүлеэхэдэ болоно, теэд тэдэ дурадхалнуудай алинииеншье эсэслэн шиидхэгдэһэн дурадхал гэжэ тоолохо ёһогүй гээд тэрэ нэмэжэ хэлэнэ.

Женевэдэ хэлсэһэн хитад-американска мүнөөнэй хэлсээнүүдэй удха шэнжые сэгнэн харуулхыень гуйхада, эдэ хэлсээнүүд гражданинуудые сүлөөлхэ тухай асуудалда хабаадалсана, тиин ханинартаа хабаатай асуудалнуудые тэдэ ханинарайнгаа үгыдэнь Холбоото Штадууд зүбшэн хэлсэхээ хүсэнэгүй гэжэ Эйзенхауэр хэлэбэ.

Хитад ба Холбоото Штадуудай хоорондо эгээл дээдэ тушаалтанай хэлсээн боложо болохо гү гэжэ асуухада, эгээн дээдэ тушаалтанай зүблөөн тухай, Женевэдэ хэлсэгдэһэн хитад-американска хэлсээнүүдэй хойшолонгууд тухай хэлэхэнь мүнөө даншье эртэ байна гэжэ Эйзенхауэр хэлэбэ. Гүрэнэй секретарь Даллесай мэдүүлһэнэй ёһоор, хитад-американска мүнөөнэй хэлсээнүүд эгээн дээдэ тушаалтанай зүблөөндэ хүргэхэгүй, министрнүүдэй зүблөөндэ хүргэжэ болохо байна гэжэ Эйзенхауэр тэмдэглээ.

Лондондо эрдэмтэдэй уласхоорондын конференци боложо дүүрэбэ

ЛОНДОН, августын 5. (ТАСС). Атомна энергиин асуудалнуудые шудалалгада зорюулагдаһан эрдэмтэдэй уласхоорондын конференци Лондондо боложо мүнөөдэр хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Конференциин үзэмжэдэ комиссинуудай табиһан элидхэлнүүдые мүнөөдэр кон[…] циин делегадууд пленарна за[…] дээрээ шагнаад, зүбшэн хэлсэ[…] Түгэсхэлдөө конференци […] англиийска эрдэмтэ Бертран […] лай оруулһан ниитэ резол[…] зүбшэн хэлсээд баталан абаа.

Лондондо болоһон эрдэмтэдэй уласхоорондын конференциин резолюци

ЛОНДОН, августын 6. (ТАСС). Атомна энергиин асуудалнуудые шудалалгада зорюулагдаһан эрдэмтэдэй уласхоорондын конференци боложо үсэгэлдэр дүүрээ. Энэ конференци англиийска эрдэмтэ Бертран Расселай дурадхалаар ниитэ резолюци батадан абаа. Расселай мэдээсэһэнэй ёһоор, резолюцида советскэ делегадуудай оруулһан заһабаринуудые советскэ делегадуудтай хамта зүбшэн хэлсэхэ үедэ тус резолюциин найруулгые хубилгаха шухала байһан тухайда Рассел ба советскэ эрдэмтэд нэгэн һаналтайгаар зүбшэбэ.

Ядерна зэбсэгые хэрэглэлгэ хүн түрэлтэндэ айхабтар ехэ аюул тохёолдуулха байна, тиимэһээ конференцидэ хабаадагшад хадаа «дэлхэйн дайн правительство[…] зорилгонуудаа бэелүүлхэдэ ту[…] шадахагүй гэжэ мэдэрхые ба […] үмэнэ сэхэ мэдээсэхые» дэлхэ[…] хы оронуудай правительство[…] уряална, «бүхы хүн түрэ[…] һаяхан мэдээжэ болоһон […] шэнжэлгэнүүдэй хойшолон[…] хүсэд дүүрэнээр ба далдагүй[…] шудалхые», мүн тэрэшэлэн, […] хоорондын арсалдаата бүхы […] далнуудые эмгалан ёһоор […] шуулхые» эринэ гэжэ конфере[…] ниитэ резолюци дотор хэлэгд[…]

Конференцидэ хабаадагшад […] золюциие нэгэн дуугаар ба[…] абаа.

Редакторай орло[…] О. ГОМБОЕ[…]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора — 32-74. отв. секретаря —27-37. партийной жизни. сельского хозяйства— 47-59. пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта. промышленности—34-05. местной информации и писем — 24-74. корректорская—32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00532. Типография министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №